

GRAMEX press

4²⁰¹⁷

Monipuolinen
lastenmusiikki

Sellisti ja country girl
Magdalena Valkeus

Gramex tilitti
miljoonia

Pekka Ruuska
muusikosta
tuottajaksi

GRAMEXIN
OIKEUDENHALTIJOIDEN
ASIAKASSOPIMUS UUDISTUI

GRAMEX
RÄTTSSINNEHAVARNAS
KUNDAVTAL FÖRNYADES

SIVUT 28-29

hän

LI ANDERSSON Syntyi 1987 Turussa. Koulutus Valtiotieteiden kandidaatti 2010 Åbo Akademi. **Ura** Finlands Svenska Skolungdomsförbundin pääsihteeri 2006–2007, Vasemmistonuorten puheenjohtaja 2011–2015, kansanedustaja 2015–, Vasemmistoliiton puheenjohtaja 2016–, Eduskunnan sivistysvaliokunnan jäsen. **Harrastukset** Keikoilla käyminen, matkustaminen ja ihmisiin tutustuminen.

Musiikki on aina läsnä

Vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Andersson kuuntelee jouluna paljon musiikkia, muttei joulumusiikkia.

Haastattelu LAURI KAIRA
Kuva NICK TULINEN

► Mikä on yleisin tapasi kuunnella musiikkia?

Kuuntelen musiikkia Spotifyn kautta, kuulokkeet kytkettynä kännykkään. Työhöni liittyy paljon kirjoittamista ja matkustamista ja kuuntelen musiikkia käytännössä aina kun olen itsekseni.

► Liittykö johonkin musiikkiin merkittäviä muistoja?

On lukuisia biisejä, joiden tahdissa olen ihastunut, rakastunut ja eronnut, nauranut ja surrut. Nuoruuteni lempibändi oli Blur, tein muun muassa kotitekoisia bändipaitoja tulostamalla kuvia bändistä paperille, josta sai kuvan silitettyä paitaan.

► Entä konserttiin tai muuhun musiikkitapahtumaan?

Ensimmäinen ja ainoa kerta kun olen nähnyt Blurin livenä oli Hyde Parkissa 2009. Matkustin Lontooseen junalla ja ilman rahaa, ja keikka oli täydellinen brittipop-kokemus. Söin harekrishnojen tarjoamat ilmaiset kasvoslounaat pysyäkseeni hengissä. Tämän vuoden Flow oli myös ikimuistoinen musiikkitapahtuma. Kun aluetta on laajennettu oli tilaa liikkua ja tanssia, ja niin **Frank Oceanin** kuin **Moderatin** keikat olivat mahtavia.

► Millaisesta musiikista pidät eniten?

Minulla on aika monipuolinen musiikkimaku. Kuuntelen eniten räppiä ja indie-rockia.

► Montako levyä osapuillesi omistat?

Kuulun niihin musiikin-kuluttajiin, joiden mu-

siikinkuuntelu on siirtynyt täysin nettiin. CD-levyjä ja vinyyleitäkin on hirveä kasa jossain edelleen, mutta en osaa sanoa miten monta.

► Mikä oli ensimmäinen oma levysi?

Ensimmäinen oma levyni oli Cranberriesin levy *No need to argue*. Se on julkaistu 1994, eli olen ollut seitsemän. Se oli ensimmäinen levy, jonka omilla rahoillani ostin itselleni. Olin tykästynyt erityisesti Zombie-biisiin, mutta olen siinä mielessä ylpeä nuoresta itsestäni, että bändiä hyvin voi kuunnella edelleen.

► Onko musiikkimakusi muuttunut?

Se on aina ollut monipuolinen, mutta teini-iän pahimmat diskojumptukset ovat onneksi jääneet pois.

► Mitä kansallinen kulttuuri sinulle merkitsee?

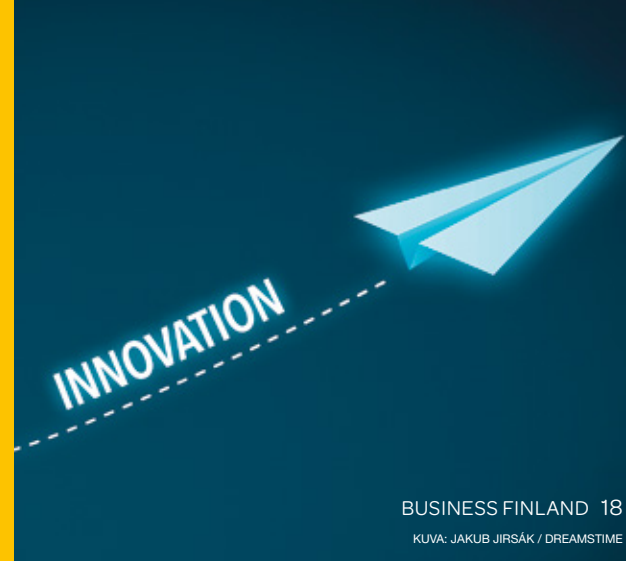
Se merkitsee Suomessa tehtyä taidetta ja kulttuuria. Kukoistaakseen taide ja kulttuuri tarvitsevat sekä siihen myönteisesti suhtautuvan yhteiskunnan, joka haluaa edistää sen näkyvyyttä ja yhteiskunnallista asemaa, että yhteiskunnallisia rakenteita, jotka mahdollistavat taiteen tekemisen ammattilaisille ja mahdollisuuden harrastaa meille muille.

► Millainen tekijänoikeussuoja on mielestäsi hyväksi kulttuurille?

Sellainen, joka takaa tekijälle hänelle kuuluvan hyödyn hänen tekemästään työstään, mutta joka ei liiaksi rajoitta taiteentekijöiden mahdollisuuksia lainata, inspiroida ja tehdä uutta.

► Mikä on musiikin rooli omassa joulun vietossanne?

Koska musiikki on vahvasti läsnä aina vapaa-ajalla, on musiikki vahvasti läsnä myös jouluna. En kuitenkaan kuuntele joulumusiikkia, joka yleensä on aika kauheaa. •

ESITTÄVIEN TAITEILIJOIDEN JA ÄÄNITTEIDEN TUOTTAJIEN
TEKIJÄNOIKEUSYHDISTYS GRAMEX RY:N
ASIAKASLEHTI

Pieni Roobertinkatu 16 A, 00120 Helsinki
toimitus@gramex.fi, puh. (09) 4282 7488
www.gramex.fi

Päätoimittaja Lauri Kaira
Toimitussihteeri Heikki Jokinen
Ulkoasu ja taitto Helena Kajander
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa / 28. vuosikerta
Julkaisija Gramex ry / ISSN 0787-6564
Painotyo Forssa Print / Painos 48 000 kpl
Osoitteenmuutokset gramex@gramex.fi
Seuraa Gramexin viestintää Facebookissa:
www.facebook.com/gramexry/

KANNESSA PEKKA RUUSKA
KUVA: MATTI MATIKAINEN

Pääkirjoitus

LAURI KAIRA
Päätoimittaja

Joulua odotellessa

Tämä Gramexpress ilmestyy sopivasti joulun alla, jotta lehteä voi kotona lueskella pukkia odotellessa ja joululauluja kuunnellessa.

Omassa nuoruudessaani äänilevyt olivat toivottuja joululahjoja. 1970-luvun alussa pukkiosasi tuoda minulle toivomani Cosmos Factoryn, vaikka olin teini-ikäisen varmuudella väittänyt, että levykannessa on moottoripyörä, kun siinä tosiasiaa on polkupyörä.

Enpä silloin tiennyt sitäkään, että tuo Creedence Clearwater Revivalin albumi muodostuisi klassikoksi. Sehän sisältää likimain pelkkiä ikivihreitä hittejä, kuten biisit Travelin' Band, Up Around the Bend, Who'll Stop the Rain ja Lookin' out My Back Door.

Nykyisin musiikkiin liittyvät lahjat lienevät usein tekno-vempaimia, joilla sitä kuunnellaan. Toivon mukaan ihan oikeaakin musiikkia löytyy jossain muodossa pukinkontista.

Tässä lehdessä käsitellään musiikkia monelta kantilta. Rafaelin enkelin tehneen Pekka Ruuskan tarina muusikosta tuottajaksi on kertomisen arvoinen.

Kannattaa lukea myös juttumme lastenmusiikista. Lastenmusiikki ei paistattele glamour-henkisissä parrasvaloissa, mutta sen arvo tunnetaan kaikissa lapsiperheissä.

Politiikkaa sivutaan kahdessa jutussa. Vasemmistoliiton puheenjohtaja Li Andersson kertoo suhteestaan musiikkiin. Toisessa jutussa ministerit Sampo Terho ja Mika Lintilä linjaavat, että Tekesin ja Finpron yhdistelmästä syntyvä Business Finland tulee edistämään myös luovien alojen yrittäjyyttä.

Lisäksi kerromme syksyn kopiointikorvausten tilityksestä sekä ilouutisen siitä, että Gramex-suoja laajentui ja tämä näkyy jatkossa myös Gramex-korvauksissa.

Toimituksen puolesta toivotan kaikille lukijoille hyvää Joulua ja musikaalista uutta vuotta! •

PS. Keltainen post it -tarra lehden kannessa kertoo, että lehdessä on taas erityissisältöä Gramexin kaikille kotimaisille oikeudenhaltijoille. Koska tahdomme kertoa uudesta asiakassopimuksesta jokaiselle henkilökobtaisesti, muusikkopariskuntien postiluukusta kolabtaa kaksi lehteä.

Lehtien ilmestymisen välillä pysyt parhaiten perillä Gramexin toiminnasta, kun seuraat Gramexin Facebook-sivua. Ellet vielä seuraa sivuamme, käypä beti ”tykkäämässä” itsesi siihen joukkoon, joka saa kaiken Gramex-tiedon ensimmäisenä.

KUVA: MATTI MATIKAINEN

Musiikkia pukinkonttiin.

Vieraita maailmalta

Gramex isännöi marraskuussa esittäviä taiteilijoita edustavien tekijänoikeusjärjestöjen kansainvälisen järjestön SCAPR:n kokousta. Se kokoaa 62 tekijänoikeusjärjestöä 45 maasta.

SCAPRin tärkeimpiä hankkeita on kansainvälisten tietokantojen vuosia jatkunut kehittäminen.

”Pidän yhteisten äänite- ja oikeudenhaltijatietokantojen kehittämistä ratkaisevan tärkeänä. Globalisoituvassa maailmassa datan määrä kasvaa ja näin voimme parantaa korvausten tarkkaa ja tehokasta tilittämistä sekä korvaushallinnon kulujen hallintaa”, sanoo Gramexin toimitusjohtaja Ilmo Laevuo.

Iltaa tahditti Ellinoora säestäjänään Samuli Sirviö.

KUVA: MATTI MATIKAINEN

Talveen Ellinooran tahdissa

Gramexin toimistotalon perinteisiä talvikauden avajaisia Gloria-teatterissa tahditti **Ellinooran** hieno musiikki. Mukaan saapui väkeä luovilta aloilta, yrittäjä- ja tekijänoikeusjärjestöistä, mediasta, eduskunnasta ja ministeriöistä.

Kuvissa ovat:

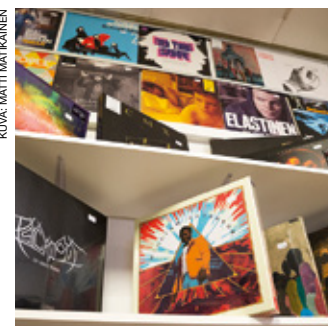
1. Ilmo Laevuo ja Ahti Vääntinen.
2. Juha Samola, Risto Salminen, Katri Sipilä ja Arto Alaspää.
3. Riitta Hämäläinen-Bister ja Hannamari Viitanen.
4. Lasse Fast, Jarkko Karhu, Petri Kiiski ja Kai Massa.
5. Harry Wallin ja Martti Mölsä
6. Jukka Kopra, Pia Kauma, Hannu Marttila ja Jaana Pihkala.
7. Ulla Lahdensuo ja Hannu Saha.
8. Kaija Kärkinen ja Ile Kallio.
9. Tuija Brax, Ilmo Laevuo ja Tanja Douglass.
10. Pipsa Pallasvesa, Leena Pitkänen ja Esa Saarinen.

KUVAT: MATTI MATIKAINEN

Musiikkikustantajat palkitsi

Ellinoora Leikaksen ja **Samuli Sirviön** säveltämä ja sanoittama *Elefantin paino* palkittiin Suomen Musiikkikustantajat ry:n vuoden biisinä ja Ellinoora vuoden kevyen musiikin tekijänä. Vuoden vientitekona palkittiin **Alman** kansainvälisen kirjoittaja- ja artistiuran vauhdikas käynnistyminen. Vuoden taidemusiikin säveltäjä -palkinto meni tänä vuonna **Harri Vuorelle**.

KUVA: MATTI MATIKAINEN

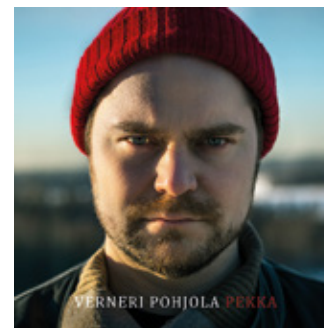

Valikoimaa Levykauppa Äxän hyllyllä.

Levykauppojen maa

Musiikkijulkaisujen tietokanta- ja verkkokauppasivusto Discogsin sarsivusto VinylHub on pyrkinyt listaamaan kaikki maailman levykaupat, ja pyytää sivuston käyttäjiltä apua mahdollisten puutteiden korjaamiseen.

VinylHubin keräämiä tilastoja on avattu lukijoille Discogsin blogissa. Tarkasteltaessa levykauppojen määrää suhteessa kunkin maan asukaslukuun, Suomi on listalle päätyneillä 56 levykauppallaan sijalla 9. Naapureista levykauppoja löytyy hyvin lisää, kymmenen kärjestä löytyvät myös Islanti, Viro, Ruotsi, Norja ja Tanska.

Pekka-levyn kannen kuvasi Dave Stapleton.

Jazz-Yrjö Vernerin Pohjolalle

Jazzliiton vuosittain myöntämän Yrjö-palkinnon sai tänä vuonna trumpettisti **Vernerin Pohjola**. Liiton hallitus oli palkinnon saajasta yksimielinen. Vernerin Pohjola tunnetaan läpimurtoyhtyeensä Ilmiekki Quartetin lisäksi kokoonpanoistaan Vernerin Pohjola Quartet ja Vernerin Pohjola Group.

Viimeisimmällä *Pekka*-albumillaan hän tulkitsee edesmenneen isänsä, **Pekka Pohjolan** sävellyksiä. Brittiläiselle Edition Recordsille levyttävä Pohjola on herättänyt myös huomattavaa kansainvälistä kiinnostusta.

Musiikkimuseo Helsinkiin

Helsingin Pasilaan aukeaa kauppa-keskukseen syksyllä 2019 nykyainen musiikkimuseo. Sen Finnish Music Hall of Fameen valitaan vuosittain kaikkien musiikkilajien huipunimiä.

Kunniagallerian valitsee suomalaisen musiikin tekijöiden ja asiantuntijoiden ryhmä. Gramexin tilityspäällikkö **Kari Niemelä** kuuluu siihen.

Sasha Mäkilä päävierailijaksi Krasnojarskiin

Kapellimestari **Sasha Mäkilä** on nimetty Krasnojarskin sinfoniaorkesterin päävierailijaksi. Mäkilä tulee johtamaan vuosittain 3-4 kausikonserttia ja erityisprojekteja. Yhdessä orkesterin ylikapellimestari **Vladimir Landen** kanssa hänen tehtävänsä on myös kehittää orkesterin toimintaa.

Krasnojarsk on Siperian suurimpia kaupunkeja ja Krasnojarskin aluepiirin hallinnollinen keskus.

KUVA: SASHAMAKILA.COM

Johtosävel

TUIJA BRAX
Gramexin puheenjohtaja

Halaus ja hengitys

Ruumiin ja sielun yhteys on tiedetty tuhansia vuosia. Suomalainen aivotutkimuskin todisti hiljan, että vauvan silittäminen saa hänen aivonsa hyrisemään ja tunnealueensa aktivoitumaan.

Aikuinenkin voi paremmin kosketuksesta. Viime keväänä muusikko **Mika Ikonen** piti halaukoulua. Meitä innoittivat hänen valoisa persoonansa ja biisinsä *Anna mun balata* sekä tutkimustieto siitä, että noin kahdenkymmenen sekunnin halaus laskee verenpainetta. Sydän.fi -sivujen halausvideot tulivat mieleeni, kun mietin aineettomia joulutervehdyksiä ystäville, joilta ei krääsää puutu.

Musiikkiystävilleni mietin kirjalahjoja. **Minna Huotilaisen** ja **Leeni Peltosen** *Tunne aivosi* kertoo kiehtovasti musiikin ja aivojen moninaisesta yhteispelistä. Kirjan luettuani jäin taivastelemaan, kuinka huono muisti minulla olisikaan, ellen harrastaisi musiikkiliikuntaa ja musiikkia.

Aivotutkija Huotilainen on lausunut viisaita positiivisen ajattelun voimasta. Kyse ei ole väkisin maahan tuodusta tekohymylystä, vaan ihan täysjärkisistä näytöistä. Positiivista ajattelua voi kehittää ja siitä on moninaista hyötyä itselle sekä ympäröivälle yhteisölle.

Samasta asiasta puhuu professori **Anne Birgitta Pessi** yhdessä **Frank Martelan** ja **Miia Paakkasen** kanssa kirjoittamassaan kirjassa *Myötätunnon mullistava voima*. Se avaa myötätunnon yhteyksiä terveyteen, luovuuteen, merkityksellisyyteen ja psykologiseen turvaan.

Minna Martin koskettaa hie-man samaa psykofyysisyyden maailmaa kirjassaan *Hengitys virtaa – kohti kebon ja mielen tasapainoa*.

Työssäni olen törmännyt tutkimustuloksiin ja opaskirjoihin mindfulnessistä ja hengitysharjoituksista. Joukosta löytyy uskonnollisfilosofista tai suoranaista uskomushörhöilyäkin, mutta paljon tolkkullista ja käytännöllistä tietoa siitä, kuinka keskeistä hengitys on meidän fysiikallamme ja psyykelle.

Laulajille tätä ei tarvitse kertoa, mutta kaltaissilleni kokous- ja konttorikyhöttäjille kirja antaa paljon. ●

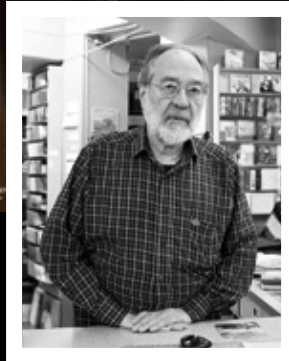
KUVA: MATTI MATIKAINEN

Susanna Mälkille Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto

Kapellimestari **Susanna Mälkki** sai Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2017 musiikkipalkinnon. Palkintolautakunta luonnehtii sekä klassisen että nykymusiikin alueella toimivaa Mälkkiä yhdeksi maailman merkittävimmistä kapellimestareista, jolla on ainutlaatuinen ja moderni ote johtamiinsa teoksiin. Helsingin kaupunginorkesterin ylikapellimestarina ja Los Angelesin filharmonikkojen päävierailijana toimiva Mälkki on kymmenes palkinnon Suomeen tuonut tekijä.

Susanna Mälkki johtaa tammikuussa 2018 Helsingissä, New Yorkissa ja Los Angelesissa.

KUVA: CHRIS LEE

KUVA: JIMMY FRANKLIN

Elävälle musiikille järjestö

Marraskuussa aloitti toimintansa uusi musiikkialan järjestö, LiveFIN. Se perustettiin kehittämään elävän musiikin alaa, kommentoimaan alan lainsäädäntöä ja lisäämään eri toimijoiden yhteistyötä. Lisäksi järjestö kerää elävän musiikin kenttää koskevaa tietoa. LiveFINin toiminnanjohtajaksi on valittu **Salla Vallius**, joka on työskennellyt aiemmin muun muassa tuottajana Nosturissa.

KUVA: NIKKI LUHTASAARI

Pekko Käppi etsii äänimaailmansa jousihoksta.

Turun Jazzklubi Monk sulkee ovensa

Turun Humalistonkadulla sijaitseva jazzklubi Monk lopettaa toimintansa tämän vuoden lopussa. **Jussi Lehtisen** luotsaama klubi on palvellut rytmimusiikin ystäviä reilut kymmenen vuotta, mikä on isännän mukaan merkittävä saavutus.

Klubin viimeisten kuukausien aikana on luvassa muun muassa soul- ja salsaklubeja, ja uuden vuoden aaton bileitä tanssittaa helsinkiläiset We Jazz dj:t.

Etnogaalassa palkittiin

Tavastialla järjestettiin marraskuussa Suomen ensimmäinen Etnogaala. Gaalassa jaettiin seitsemän kansanmusiikin, kansantanssin ja maailmanmusiikin palkintoa. Ammattilaisraadit olivat valinneet ehdokkaat eri kategorioihin, joista neljään myös yleisö sai ehdottaa omia suosikkejaan.

Vuoden kansanmusiikkiteikijänä palkittiin **Pekko Käppi** & K:H:H:L, Vuoden kansantanssiteikijänä **Petri Kauppinen** ja Vuoden artistina **Anne-**

Digeliuksen Emu on poissa

Helsinkiläisen Digelius Music -levykaupan perustaja ja toimitusjohtaja **Ilkka "Emu" Lehtinen** (3.3.1947–22.10.2017) kuoli lokakuussa äkilliseen sairauteen. Jazziin ja maailmanmusiikkiin erikoistuneen kaupan tiskin takana asiakkaita palveli yli neljäkymmenen vuoden ajan asiantunteva, ystävällinen ja innostava levykauppias.

Emun poismenoa on surtu laajasti Helsingin musiikkipiireissä, ja hänelle on omistettu niin radio-ohjelmia kuin muistojameja.

Mari Kivimäki. Vuoden tulokas oli kanteleensoittaja ja laulaja **Maija Kauhanen** ja Vuoden ilmiö pelimannikollektiivi Orivesi All Stars. Kansainvälinen raati valitsi Vuoden kansainvälistyjäksi Frigg-yhtyeen, ja Risteys-palkinnon sai **Hilda Länsman**. Ylen talentama gaala on katsottavissa Yle Areenassa.

Gramex-oikeudet laajenivat

Gramex-suojan piirissä olevan musiikin määrä on kasvanut.

Teksti LAURI KAIRA

Suomessa hyväksyttiin Gramexin kannattama lainsäädäntömuutos ja äänitteen tallennusmaakriteerin rinnalle otettiin käyttöön myös kansallisuuskriteeri.

Aiemmin Suomessa olivat suojatut vain ne äänilevyt, jotka on äänitetty Gramex-suojan tunnustavissa maissa. Nyt suojattuja ovat niiden lisäksi muuallakin äänitetyt levyt, kunhan tuottajan kotimaassa tunnustetaan Gramex-suojaa.

Muutoksen jälkeen äänite voi tulla suojan piiriin kahta kautta, joko tuottajansa kotimaan tai äänityksensä mukaan. Nämä eivät sulje toisiaan pois, vaan toimivat rinnakkain.

Jopa suomalaisia äänitteitä Arviot suojatun musiikin määrän kasvusta liikkuvat 4–5 prosenttien välillä.

"Kansallisuuskriteerin käyttöönotto kasvatti suojan piirissä olevien äänitteiden käyttö määrää neljä prosenttia", kertoo

Gramexin tilityspäällikkö **Kari Niemelä** Suomen tilanteesta. "Koska tästä on hyöttyä edustamillamme oikeudenhaltijoille ja tämä helpottaa käytännön työtä äänitiedatan kanssa, Gramex oli asiassa aloitteellinen."

Merkittävin Gramex-suojan ulkopuolella oleva maa on Yhdysvallat. Jos eurooppalainen bändi on äänittänyt levynsä jenkkistudiossa, Gramex-korvauksia ei ole tähän asti tippunut. Nyt tämä siis muuttuu.

Mitä levyjä tämä siis koskee. Ketkä esimerkiksi ovat käyneet tekemässä levyjä jenkkistudioissa tai vaikka Karibialla?

Kari Niemelä luettelee nipun tunnettuja levyjä. "Dire Straitsilta tulee heti mieleen neljä äänitettä: *Brothers In Arms* (1985), *Love Over Gold* (1982), *Making Movies* (1980) ja *Communique* (1979)."

Joukossa on suomalaisiakin. "**Jussi Raittisella** on kaksi tällaista äänitettä, *Nashville* (1976) ja *Rollin' The Rock* (1977)."

Gramex-suojatun musiikin määrän kasvu vaikuttaa Gramex-korvauksiin. Gramex neuvotteli asiasta taustamusiikki-asiakkaita

KUVA: HENRIK SCHULTZ

Jussi Raittisen USA:ssa äänitetyt levyt tulivat nyt Gramex-korvausten piiriin. Teosto-korvaukset niistä on kerätty myös tätä ennen.

edustavien toimialajärjestöjen kanssa ja tiedotti hinnantarkistuksesta kirjeellä marraskuun alussa.

Korvaukset nousevat suojatun musiikin määrää vastaavalle tasolle kahden vuoden kuluessa. •

Elvis ry on nyt Musiikintekijät

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry on nyt Suomen Musiikintekijät ry. Vuonna 1954 perustettu säveltäjien, sanoittajien ja sovittajien etujärjestö tunnettiin alun perin nimellä Suomen Elokuvasäveltäjät.

Uudella nimellään yhdistys haluaa viestiä toiminnan kattavan kaikki tekijyyden lajit, musiikkigenreen katsomatta.

Kaija Kärkinen on Musiikintekijöiden puheenjohtaja.

KUVA: DEK VIIHDE

Musiikin ammattilainen

Riippumaton musiikkiyhtiö
pärvää joustavuudella
ja huolehtimalla artisteistaan.

Teksti HEIKKI JOKINEN *Kuvat* MATTI MATIKAINEN

”Nyt on hieno aika
olla musiikkialan
yrittäjä.”

PEKKA RUUSKA

- Syntynyt 1958. • Opiskellut peruskoulun opettajaksi ja työskennellyt musiikinopettajana. • Esiintynyt yhtyessä Livingstone ja Ritz. • Tunnetuin kappale *Rafaelin enkeli* syntyi parisislaisessa hotellissa 1989. • Julkaissut 11 levyä. • Yhdestoista hetki -albumilla platinaa 1991 ja kaikki hyvin -albumilla kultaa 1993. • Tehnyt sanoituksia ja sävellyksiä useille laulajille. • Warner Music Finlandin kotimaisen tuotannon johtaja 1994–2007. • Perusti Kaiku Entertainmentin 2007. • Juha Vainio -palkinto 2000. • Iskelmä-radiokanavan Pro Iskelmä -palkinto 2017. • Industry Awards -gaalan vuoden A&R -palkinto vuosina 2001 ja 2007. • Industry Awards -gaalan vuoden musiikkikustantaja-palkinto Kaiku Songsille 2012, 2013 ja 2017. • Harrastus purjehdus.

Kymmenen vuotta sitten **Pekka Ruuska** perusti oman musiikkiyhtiö Kai-ku Entertainmentin. Sitä ennen hänellä oli takanaan pitkä ura muusikkona, lauluntekijänä ja tuottajana. Kaikki elämänvaiheet ovat opettaneet paljon musiikista.

Peruskoulun luokanopettajaksi koulutautunut Pekka Ruuska (s. 1958) työskenteli 1980-luvulla neljä vuotta opettajana Suutarilan ala-asteella Helsingissä. Musiikki oli ollut läsnä nuoresta pitäen: Ruuska oli tehnyt omia lauluja sekä esiintynyt Livingstone-gospelyhtyeen kanssa.

Vuonna 1985 ilmestyi ensimmäinen soololevy *Kaukana kotoa* kolmen Livingstonen ja yhden Ritz-yhtyeen kanssa tehdyn levyn jälkeen. Koulutöistä pidetyn välivuoden jälkeen vahvistui päätös ryhtyä musiikin ammattilaiseksi.

Kolmas oma levy *Yhdestoista betki* (1990) teki Ruuskasta tunnetun. Levyn kappale *Rafaelin enkeli* nousi huimaan suosioon ja sitä kuulee vieläkin usein.

Muutaman levyn ja vuoden päästä Ruuskalle tarjoutui tilaisuus ryhtyä Warner Music Finlandin kotimaisen tuotannon johtajaksi. Hän tarttui mahdollisuuteen ja kiinnitti Warnerille 13 vuoden aikana muun muassa The Rasmuksen, **Juha Tapion**, **Maija Vilkkumaan**, Zen Cafe -yhtyeen ja **Johanna Kurkelan**.

Vuonna 2007 Pekka Ruuska lopetti työt Warnerilla ja suuntasi yrittäjäksi. Viideskymmenes ikävuosi lähestyi ja tuntui, että vielä voisi tehdä ”yhden ison jutun”.

Monen toimen yhtiö

Kuluneet kymmenen vuotta Kaiun kanssa ovat olleet työntäyteisiä, mutta Ruuska ei valita. Miten riippumaton musiikkiyhtiö on purjehtinut ohi karikkojen tuuliseksi muutuneella alalla?

”Tuolloin puhuttiin 360 asteen musiikkiyhtiöistä”, Ruuska sanoo. ”Entisten levy-yhtiöiden piti muuttua musiikkiyhtiöiksi, jotka myyvät myös keikkoja ja ovat musiikkikustantajia. Tämä johtui entisenkaltaisten tulovirtojen hiipumisesta.”

Kaiusta tuli ajan hengen mukainen rypäs. Oli ohjelmatoimisto Kai-ku Agency, levymerkki Kai-ku Recordings, musiikkikustantamo Kai-ku Songs.

Tämä on tyypillinen yrittäjän tarina, Ruuska sanoo. Osa toiminnoista meni hyvin, osa heikommin. ”Ohjelmatoimisto pyöri yhdeksän vuotta. Se oli vaivoin plussalla ja lopetimme sen.”

Kai-ku Entertainmentin kymmenen vuotta ovat olleet työntäyteisiä Pekka Ruuskalle.

Musiikin tuotantotoiminta ja tuottajamanagement ovat vähitellen kasvaneet tärkeäksi liiketoiminnaksi. Yhtiön toimitiloissa on studioita ja lisää rakennetaan vuodenvaihteessa.

Kai-ku Entertainment on valmentanut Suomen pop-kenttään useita laulunkirjoittajia ja tuottajia, kuten Idols-tuomarinakin esiintyneen **Jurekin**.

Aiemmin Kaiulla oli perinteisiä studioita kalliine laitteineen. ”Nykytuottaja tulee läp-päri kainalossa. Ohjelmointi on ottanut erittäin vahvan osan. Tämän päivän tuottajan osaamisvaatimus on valtava. On osattava äänittää, soittaa, sovittaa, mikittää, laulattaa ja mitä vaan. Muutos on ollut valtava. Kai-ku hoitaa tuottajiensa kaikki muut asiat, palkkioneuvotteluista palkanmaksuun.”

Musiikkikustantaja on hubi

Musiikkikustantajana toimiminen on noussut merkittäväksi osaksi Kaiun työtä. Se tarkoittaa laaja-alaista toimintaa tekijän uran hyväksi. ”Kiinnitämme musiikin tekijöitä, sparraamme ja tuemme heitä sekä pidämme lippua korkealla.”

Ruuska sanoo Kai-ku Songsin olevan musiikkikustantajana hubi tekijöiden ja asiakkaiden välillä. Kustantajan tehtävä on tietää mitä isot levy-yhtiöt tarvitsevat.

”Pyrimme palvelemaan parhaamme mukaan biisin tarvitsijoita ja toisaalta tekijöitämme tarjoamalla heidän töilleen artisteja, joiden esittiminä laulut menestyvät. Kaiun asiakkaina ovat kaikki Suomen levy-yhtiöt, niin kolme suurta monikansallista kuin pienemmät riippumattomatkin.”

Musiikkikustantaja saa korvauksensa tekijän tekijänoikeustuloista. Tyypillinen korvaus kustantajalle on kolmasosa tuotosta, Ruuska kertoo. ”Kun tekijä menestyy, menestyy kustantajakin.”

Pekka Ruuska on ehtinyt toimia perinteisenkin kirjankustannuksen parissa. Vuonna 2015 hän perusti kustantaja **Mikko Aarnen** kanssa kustannusosakeyhtiö Kosmoksen. Sitä ennen Kai-ku Entertainment oli julkaissut joitakin kirjoja.

Keväällä 2017 edellisenä vuonna 15 kirjaa julkaissut Kai-ku Entertainmentin tytäryhtiö Kosmos itsenäistyi ja siirtyi kokonaan Mikko Aarnen omistukseen. Omat toimitilat löytyivät sattuvasti Kaikukujalta Kalliosta.

Artisteista on huolehdittava

Suhde artisteihin on musiikkiyhtiölle tärkeä. Kun Kai-ku Entertainment perustettiin vuonna 2007, Pekka Ruuskan mukana yhtiöön seurasi kolme artistia hänen Warner-ajoiltaan.

Pienenkin yhtiön on kyettävä antamaan artistilleen kaikki tarpeellinen. ”Meidän on kyettävä palvelemaan artisteja siten, että he kokevat, etteivät he menetä meillä mitään.

”Juha Tapio on ollut meille äärettömän tärkeä”, Ruuska sanoo artistista, jonka kanssa hän on tehnyt pitkään yhteistyötä.

Yrityksen talouden on oltava terve, jotta artistit saavat tarvitsemansa. ”Emme voi sanoa tuon luokan tähdelle, ettemme voi ottaa levyille jousia, koska ne ovat kalliit.”

”Samoin rojaltit on maksettava ajallaan ja sopimusten on oltava kilpailukykyisiä. Pieni yhtiö ei voi olla vain rahan läpikulku-paikka. Kummankin on saatava osansa, jotta bisnes on tervettä ja yhtiöllä on rahaa tehdä työnsä rohkeasti ja kunnianhimoisesti.”

Yhtiö löytää uusia artisteja monia reittejä, joskus sattumankin kautta. ”Parhaalta tuntuu, jos joku haluaa nimenomaan meille”, Ruuska kertoo. ”Meille soitti keväällä tubettaja **Tuure Boelius**, joka ei halunnut tehdä isolle yhtiölle. Hän sopi meidän listoillemme ja nyt on jo julkaistu kaksi menestynyttä sinkkua.”

Kaiun listoilla on paljon lauluntekijöitä. ”Artistirosterissamme ehkä osittain heijastuu oma artistihistoriani lauluntekijänä”, Pekka Ruuska arvelee. ”Minulla ei esimerkiksi ole historiaa hevimusiiikissa.”

Artisteista on huolehdittava hyvin, on Ruuskan linja. Erityisen tärkeää on ammattitaitoinen apu uran luomisessa. ”Olemme todella musiikki-ihmisiä koko firma. Toimistoväkeä myöten kaikki sanoittavat, tuottavat ja säveltävät. Tai ovat ainakin tehneet sitä. Tällainen identiteetti on meille tärkeä.”

Kai-ku Recordingsin artisteja ovat muun muassa Juha Tapio, **Laura Voutilainen**, Johanna Kurkela, Tuure Boelius, **Stina Girs**, **Jukka Poika** ja **Ella Lymi**.

Miksi joku menestyy?

Artistilta itseltään Ruuska toivoo mahdollisimman täydellistä heittäytymistä työhön.

Kannustaminen ja valmentaminen voi kestää kauankin. ”Artistin täytyy olla valmis jopa monen vuoden kiitorataan ennen varsinaista uraa. Pisin valmennus, jota olen luotsannut ilman julkaisuja, on kestänyt neljä ja puoli vuotta.” >>>

”Olen koittanut olla valittamatta muuttuvan maailman edessä.”

”Artistirosterissamme ehkä osittain heijastuu oma artistihistoriani lauluntekijänä”, Pekka Ruuska arvelee.

”Olen järjettömän innostunut purjehtimisesta.”

>>>

Miksi sitten joku menestyy ja joku toinen ei, on loppumattomasti kiinnostava kysymys jokaiselle lahjakkuudenkehittäjälle. Ei Ruuskakaan väitä tietävänsä lopullista vastausta mysteeriin. ”Jotain tekemistä sillä on artistin tahtotilan, lahjakkuuden ja hyvien laulujen löytämisen kanssa. Tarkemmin en osaa sanoa.”

Kun Kaiku Entertainment perustettiin kymmenen vuotta sitten, tiedettiin jo, että on vain ajan kysymys milloin cd-levy häviää, Ruuska muistelee. ”Lähdin perustamaan yritystä laskevaan markkinaan, kuin sadesäähän.”

Anttila ja moni muu levyjen jakelija on mennyt nurin. Autoissa ei enää ole cd-soitinta. ”Nostan hattua **Jyri Lipposelle**, joka pyörittää levykauppa Äxää.”

Moni asia äänitteiden käytössä on muuttunut, mutta esimerkiksi hittilaulujen synty-mekanismi ei paljoakaan. Joku tekee sytyttävän musiikkiesityksen ja joukot innostuvat siitä, Ruuska sanoo. Radio on edelleen tärkeä musiikin levittäjä, mutta suoratoistopalvelut ovat avanneet toisen väylän esittäjän ja yleisön välille.

Radiosoitto on yhä tärkeää, mutta Ruuska määrittelee henkimailman asiaksi sen, miten levyn saa soimaan radiossa. ”Varsinkin kaupalliset radiot alkavat olla ovat yhä paljaammin osa mediatalojen liiketoimintaa.”

”Yritämme toki tehdä mahdollisimman vahvoja biisejä, jotka soivat kauan radiossa.” Se tuo tuottajallekin osuuden Gramex-korvauksista ja vahvistaa yrityksen tasetta.

Kehitys ei jää tähän

Kaiku Entertainmentissa halutaan yhdistää uusien tekijöiden ennakkoluulottomuus ja vanhojen konkarien hiljainen tieto. ”En kuvittelekaan tällä iällä pysyväni kärryillä kaikista uuden musiikin trendeistä. Pyrin antamaan nuorille tuottajillemme ja kirjoittajillemme mahdollisimman suuren vapauden ja itse koi-tan pysyä poissa uusien tuulien tieltä.”

”Olen koittanut olla valittamatta muut-tuvan maailman edessä. En halua olla siinä joukossa, joka sanoo, että ennen kaikki oli paremmin.”

Kun Ruuska aloitti Kaiun, hän omisti studioita ja kallista tekniikkaa. Sitten sisään marssi nuoria läppäri kourassaan. Heille pe-rinteinen äänityskalusto ei merkinnyt mitään. ”Silloin tajusin, että tekeminen on todellakin muuttunut.”

Musiikkiala on kokenut isoja myllerryksiä kymmenen viime vuoden aikana. ”Se on ollut kuin maanjäristys. Alan liikevaihdosta on hävinnyt puolet. Mutta nyt jo pari vuotta musiikkala on kasvanut suoratoistopalvelu-jen vetämänä. Kasvun odotetaan jatkuvan ja kiihtyvänkin. Nyt on hieno aika olla musiikki-alan yrittäjä.”

”Kehitys ei tietenkään jää tähän”, Ruuska arvelee. ”Spotify ei tule jäämään kaikkien aikojen nerokkaimmaksi formaatiksi. Mutta nyt se palvelee kuluttajaa mainiosti. Ja kasvua seuraa. Spotify tulee autoihin, jokaiseen pu-helimeen ja ties mihin.”

Mitä tapahtuu radiolle? ”Uskon sen pär-jäävän pitkään. Eivät leffateatteritkaan ole hävinneet. Ihmiset kaipaavat yhteisöllistä kokemusta ja kuratoitua sisältöä.”

Tärkeintä on purjehdus

Entä Pekka Ruuskan oma musiikkiura? ”Sen tämä on maksanut, että voimat eivät enää riitä oman musiikin tekemiseen.”

”Kun kaiket viikot antaa kaikkensa mu-siikille, ensimmäinen asia kotona viikonlop-puisin ei ole ottaa kitaraa käteen. Ei ole jäänyt kutkaa, että olisi vielä breikattava.”

Ennen tuottajaksi ryhtymistä Ruuska teki lähes 20 vuoden uran esiintyvänä muusikkona ja lauluntekijänä. ”Sain sen kutinan raavituksi pois itsestäni. Voin laulaa häissä biisin tai kaksi jos joku pyytää.”

Työtä musiikin parissa tasapainottaa toi-nen intohimo, purjehdus. ”Olen järjettömän innostunut purjehtimisesta, käytän siihen lähes kaiken vapaa-aikani. Jos vedet ovat jäässä, luen purjehduksesta, katselen purjehdusvideoita ja käyn ulkomaita myöten venemessuilla. On todella tärkeää, että musiikkiihöyryämisen vastapainona on jotain aivan muuta.” ●

Aiempaa pienempi syystilitys

Gramex jakoi marraskuussa 2,7 miljoonaa euroa.

Teksti LAURI KAIRA

Gramexilla on viime vuosi ollut kaksi tilitystä vuodessa. Kesällä on pää-tilitys, jossa jaetaan muun muassa radiosoitto-korvauksia ja taustamusiikin esityskorvauksia.

Syyskauden tilitys koostuu pääasiassa tal-lennuskorvauksista, mutta niiden rinnalla on tavattu jakaa myös taustamusiikin esityskor-vauksista.

Syyskauden tilitys on tehty useimmiten marraskuussa. Marraskuun 20. päivä jaettiin 2,7 miljoonaa euroa oikeudenhaltioille. Tämä sisälsi 1,1 miljoona euroa tallennuskorvauksia ja noin 0,5 miljoonaa euroa taustamusiikin esityskorvauksia (yht. 1,6 milj.).

Näiden perinteisten syystilityskorvausten lisäksi jaettiin ulkomaisille oikeudenhaltijoille

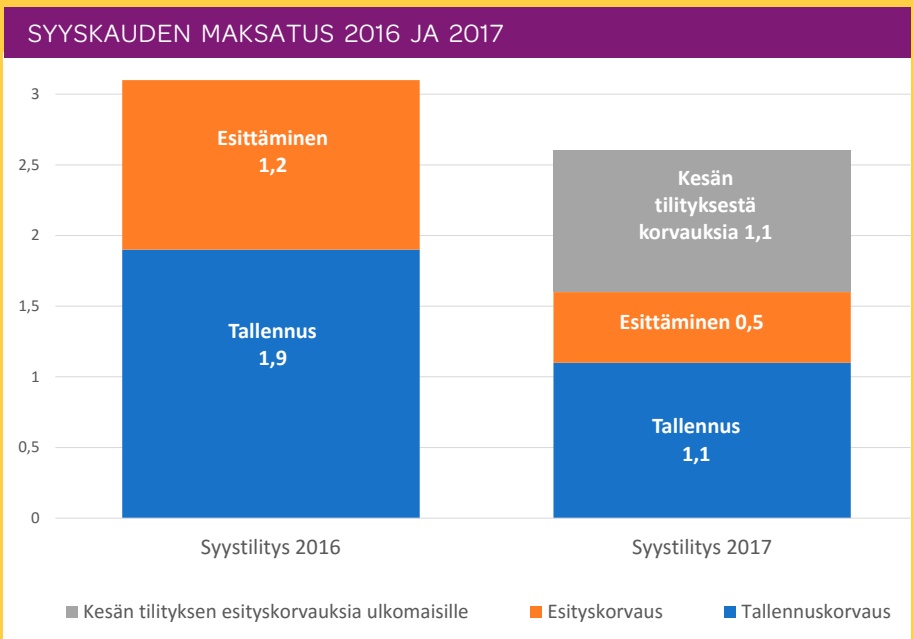
kesätilitykseen kuuluneita korvauksia radio-käytöstä ja julkisesta esittämisestä.

Edellisvuoden syystilitys oli suurempi. Siinä jaettiin 1,9 miljoonaa euroa tallennus-korvauksia ja noin 1,2 miljoonaa taustamusi-i-kin esityskorvauksia. Yhteensä 3,15 miljoonaa euroa.

Tänä vuonna esityskorvauksia jaettiin syystilityksessä vain 0,5 miljoonaa euroa. Tänä vuonna tällaiset korvaukset tilitettiin kotimaisille oikeudenhaltijoille pitkälti jo kesällä.

Korvaukset käytön mukaan

Gramex-korvaukset jaetaan sillä perusteella, paljonko kunkin oikeudenhaltijan musiikkia on käytetty. Käyttöraportteja saadaan sekä radiosoi-toista, taustamusiikkioperaattoreilta sekä Yle Areenan tyyppisiltä palveluilta.

Syystilityksen maksatuksessa jaetaan pääosin tallennuskorvauksia (sininen) ja taustamusiikin esityskorvauksia (oranssi). Esityskorvauksia oli nyt mukana aiempaa vähemmän, ne jaettiin pitkälti jo kesätilityksessä. Mukaan voidaan liittää muitakin eria: perinteisten syystilityskorvausten lisäksi nyt jaettiin kesätilitykseen kuuluneita korvauksia (harmaa) ulkomaisille oikeudenhaltijoille.

TULE SEURAAMAAN GRAMEXIN FACEBOOK-SIVUA

Tahdotko saada tiedon Gramexin tilityksistä ja muista toimista mahdollisimman nopeasti ja kätevästi? Tule seuraamaan Gramexin Facebook-sivua www.facebook.com/gramexry/

Käyttöraportit osoittavat, että eri palve-luissa käytetään erilaista musiikkia. Radiot käyttävät suhteessa enemmän kotimaista musiikkia kuin taustamusiikkioperaattorit.

Kotimaisen musiikin osuus tallennusta-pahtumissa on vähentynyt. Kun vuonna 2015 kotimaisen osuus oli noin 33 prosenttia, vuonna 2016 se oli 27 prosenttia. Radiosoitossa kotimaista sen sijaan on noin 40 prosenttia.

Tilitysjärjestelmän IT-uudistus

Gramexin tilitysjärjestelmässä on toteutettu mittava IT-uudistus. Sen ollessa kesken sekä kesän että syksyn tilitykset tapahtuivat jonkin verran aiempia vuosia myöhemmin.

Gramexin Facebook-sivun keskusteluissa kommentoitiin kriittisesti sekä tilityksen siir-tymistä että sitä, ettei sitä osattu viestinnässä riittävästi ennakoida.

Gramex pahoittelee tilannetta. Vaikka isoissa IT-projekteissa viiveet ovat yleisiä, ne tulee pyrkiä ennakoimaan ja viestimään asiakkaille tehokkaasti.

Tilityksen uusi IT-järjestelmä mahdol-listaa sen, että jatkossa korvauksia voidaan maksaa entistä useammin. Gramexin tavoit-teena on, että korvausten keräämisestä kuluisi tulevana vuosina vähemmän aikaa niiden tili-tykseen ja jakamiseen. ●

Tosissaan mutta ei totisena

Suomalaiseen lastenmusiikkiin kuuluvat monipuolisuus, huumori, toiminnallisuus ja oivaltamisen ilo.

Teksti HEIKKI JOKINEN

Lapsiyleisö on vaativaa, sille on annettava kaikkensa, Fröbelin palikoiden laulaja Mats Lillrank sanoo.

KUVA: MARJA AIRIO / LEHTIKUVA

Lastenmusiikki on tullut lähemmäksi valtavirtamusiikkia, sanoo **Mats Lillrank** 30 vuoden kokemuksella. Hän on vuodesta 1987 esiintynyt Fröbelin palikat -lastenmusiikkiyhtyeen laulaja.

Toki silloinkin **M. A. Numminen**, **Mikko Alatalo** ja **Jussi Raittinen** esittivät lastenmusiikkia, Lillrank sanoo. Se oli kuitenkin vain sivujuonne heidän musiikissaan. Sitten on tullut artisteja, jotka keskittyvät lastenmusiikkiin.

Fröbelin palikoiden yleisö on nuorentunut 30 vuoden aikana. Ala-asteikäiset eivät enää paljon kuuntele lastenmusiikkia vaan **Robinia** tai **Cheekiä**. Kuten vanhemmiksi soittajat tulevat, sitä nuoremmiksi muuttuvat kuulijat.

Elämyksiä lapsille

Merkittävä muutos on se, että lastenmusiikkia ei enää soiteta radiossa. Nuorisomusiikki on

”On heittäydyttävä mukaan tekemiseen.”

korvannut sen. ”Kun musiikin maailma elää, se muuttaa lastenmusiikkiäkin. Muutos on nykyään ehkä nopeutunut.”

Lapset kuuntelevat samoin pitkälti sitä, mitä heidän vanhempansakin, Lillrank arvelee. ”Vain elämää” -artistit kuten **Antti Tuisku** ovat lastenkin suosiossa.”

Radiosoiton vähennyttyä lastenmusiikkia kuullakseen on mentävä konserttiin tai ostettava levy. ”Vanhemmat haluavat tarjota lapsilleen elämyksiä. Siksi he tuovat konserttiin usein vuoden vanhojakin lapsia.”

Fröbelin palikat syntyivät lastentarhanopettajaksi opiskelleiden miesten harrastuksesta. Nykyinen kokoonpano **Ari Bergström**, **Hannu Mäkelä**, **Mats Lillrank** ja **Timo**

Nuutinen alkoi soittaa yhdessä vuonna 1987.

Nimi tulee varhaiskasvatuksen maailmasta. Saksalainen pedagogi **Friedrich Fröbel** kehitti vuonna 1837 leikkipalikat, jotka kannustivat lasta itse luomaan ja leikkimään.

”Olemme vähän kuin rokkibändi lapsille”, Mats Lillrank määrittelee yhtyeen musiikin.

Alussa yhtye esitti pitkälti vanhoja lastenlauluja rokahtavina sovituksina ja ruotsalaisen Mora träska -yhtyeen lauluja suomeksi.

Vähitellen oman materiaalin määrä lähti kasvuun ja siitä vastaa pääosin Lillrank. ”Perinteistä lastenmusiikkia roikkuu mukana, sovitamme niitä palikat-muottiin. Suomalaisen lastenleikkilaulun perinne on meille tärkeä.” >>>

MIMMIEN YSTÄVYYS PALKITTIIN

Mimmit-yhtyeen Ystävyys valittiin vuoden 2017 lastenlevyksi. Valinnan teki seitsemännen kerran Varhaisiän musiikinopettajat ry. Raati kertoi kuunnelleensa lähes 40 vuoden aikana julkaistua suomalaista lastenlevyä. • Perusteluissa arvostettiin levyn monipuolista instrumentaatiota, sovituksia, soittajien taitoa sekä omaleimaista musiikin tuottamista. • Ystävyys on yhtyeen 10-vuotisjuhlalevy. Se sisältää sekä vanhoja lastenlauluja uusina sovituksina että uutta tuotantoa. Levy on yhtyeen viides. • Mimmeissä laulavat sisarukset **Pauliina Lerche** (kuvassa oik.) ja **Hannamari Luukkanen** ja yhtyeessä soittavat lisäksi **Tuomas Logrén**, **Antti Halmetoja** ja **Jukka Kyllönen**. Levyllä vierailevat muun muassa kitaristi **Peter Lerche**, pianisti **Jiri Kuronen**, lyömäsoittaja **Mamba Assefa**, huilisti **Kari Heinilä**, viulisti **Esko Järvelä** ja kotonsoittaja **Minni Ilmonen**.

KUVA: MIMMIT.COM

>>>

On heittäydyttävä mukaan

Toiminnallisuus ja liikunnallisuus ovat tärkeitä Fröbelin palikoiden musiikissa. Yhtyeen lauluihin liittyy menoa pienistä sormileikeistä isoihin liikuntaliikkeisiin. ”Vanhemmilta kuulee joskus, että lapset jumppaavat kotona meidän dvd:mme kanssa.”

Lapsiyleisö on vaativaa, sille on annettava kaikkensa. ”Mitään roolia ei kannata vetää, se kyllä aistitaan. Olemme tosissamme, mutta emme totisina.” Lasten mielikuvituksen voimaan on luotettava.

”On heittäydyttävä mukaan tekemiseen. Annamme mallia ja teemme yhdessä.” Yhtye on pyrkinyt eroon opettamalla opettamisesta. ”Mutta jos on hauskaa, voi oppiakin jotakin.”

Laulujen tekstejä tehdessään Lillrank yrittää kääntää kelloa sinne, mistä itse piti lapsena. ”Maailma muuttuu, mutta paljon on samaa.” Työssään Helsingin kaupungilla varhaiskasvatuksen erityisopettajana hän kuulee paljon innostavaa lapsiltakin.

Huumori on tärkeää lastenmusiikissa. Kielellä voi leikkiä ja lauluissa voi olla komelluksia sekä sanaleikkejä.

Äidinkielellään ruotsiksi Lillrank ei ole lauluja tehnyt, mutta viime vuonna yhtye jul-

”Tekstissä on oltava jokin juju, jotakin hauskaa tai yllättävää.”

kaisi levyn venäjäksi. Tutun video-ohjaajan ystävä innostui Fröbelin palikoiden musiikista sekä käänsi ja nuotinsi ne venäjäksi.

”En osaa venäjää kuin da da, mutta venäläisen muusikko opetti miten laulaa venäjäksi.”

Vanhemmat valitsevat musiikin

Suomalaisille lapsille tehdään nykyään monipuolista musiikkia, Lillrank sanoo, ja se on tärkeää. ”Lapset saavat elämyksiä ja kokemuksia.”

”Kansanmusiikki liittyy vahvasti lastenmusiikkiin, kuten Mimmit ja **Satu Sopanen**. Kengurumeininki tekee rokkia ja Hevisaurus heviä.”

Vanhemmat arvostavat suomalaista lastenmusiikkia, Lillrank sanoo ilokseen huomanneensa. ”Lastenmusiikkihan on siitä erikoista, että vanhemmat valitsevat musiikin.”

Fröbelin palikoiden jäsenet ovat vuorotelleet muusikon ja varhaiskasvattajan työn

välillä. Vuosina 1995–2000 yhtye oli heille päätyö, nykyään keikkoja on parikymmentä vuodessa.

Nyt yhtye tekee 42 keikan 30-vuotisjuhla-kiertuettaan ja pitää keväällä taukoa. ”Hirveä kiire ei ole enää mihinkään.”

Mutta: ”Josko se ykköshitti olisi vielä tekemättä. Se pistää yrittämään”.

Keväällä yhtye sai ensimmäisenä lastenmusiikkiyhtyeenä alan kunniapalkinto Erikois-Emman. Onnitteluja tuli todella paljon. ”Palkinto oli meille mahtava tunnustus, se tuntui tosi hienolta.”

Entä lastenmusiikin tulevaisuus? ”Se on ollut hitaasti muuttuvaa ja perinteet painavat. Opetamme omille lapsillemme, mitä meille on laulettu. Mutta kyllä lastenmusiikkikin muuttuu vähitellen.”

Loiskis kiertää Suomea

Mistä lapset musiikissa pitävät, lastenmusiikki-orkesteri Loiskiksen kapellimestari **Pekka Nättinen**?

”Ensimmäiseksi huomataan rytmi ja melodia, sitten harmonia. Ja on hauskaa jos tapahtuu jotakin jännittävää tai odottamatonta. Huumorista lapset pitävät, varsinkin jos saavat sen itse oivaltaa.”

Nättinen tietää, mistä puhuu. Vuonna 2001 perustettu jyväskyläläinen Loiskis-orkesteri tekee vuosittain noin 150 keikkaa Suomen eri kolkilla. Viisijäseninen orkesteri tarjoaa laajan ohjelmiston vaihtuvilla kokoonpanoilla.

Yhtye kiertää paljon kouluja ja päiväkoteja. Syksyisin ja keväisin se tekee alueellisen kierroksen jossakin päin maata. Seuraava kierros vie Pohjois-Karjalaan.

Musiikkia laidasta laitaan

Loiskiksen musiikillinen linja on monipuolisuus. ”Soitamme musiikkia laidasta laitaan: on kevyttä rokahtavaa, jazzahtavaa, klassisvaikutteista ja kansanmusiikkia. Vanhaa ja uutta on lomittain.” Perinteisiä lastenlauluja sovitetaan usein yhtyeen näköisiksi.

Omaa tuotantoa konserteissa on reilu viidesosa musiikista. ”Teemme uusiakin ralleja, joissa yleisö pääsee osallistumaan.” Lapset saavat tehdä äänitehosteita, liikkua ja laulaa.

Yhtye tarjoaa 20 eri konserttivaihtoehtoa. Sillä on eri solisteja kuten orkesterin aiempi taiteellinen johtaja **Pentti Rasinkangas**,

Loiskiksen keikoilla soitetaan jopa 20 eri soitinta. Kuvassa Tomi Nurmi (vas.), Pekka Nättinen, Jarmo Kivelä ja Pekka Törmänen.

LASTENMUSIIKKIORKESTERI LOISKIS

- Perustettu vuonna 2001. • Ylläpitäjä Loiskis ry. • Kotipaikka Jyväskylä. • Taiteellinen johtaja Erkki Okkonen (kontrabasso, kantele, mandoliini).
- Kapellimestari Pekka Nättinen (klarinetti, kitara, säkkipilli, laulu). • Orkesterin jäseniä ovat lisäksi Marianne Oivo (laulu ja piano), Tomi Nurmi (viulu, jouhikko, kitara) ja Jarmo Kivelä (rytmisoittimet, harmonikka, kitara). • Useita ohjelmia ja kokoonpanoja. • Julkaissut toistakymmentä albumia.

Timo Nuutinen (vas.), Ari Bergström, Hannu Mäkelä ja Mats Lillrank ovat soittaneet yhdessä Fröbelin palikoissa vuodesta 1987.

FRÖBELIN PALIKAT

- Perustettu vuonna 1987. • Jäsenet Mats Lillrank (laulu, leikki ja kitara), Ari Bergström (koskettimet ja taustalaulu), Hannu Mäkelä (rummut) ja Timo Nuutinen (kitara, basso ja taustalaulu). • Julkaissut kymmenen albumia vuodesta 1991. Tuplaplatinaa levyistä *Sutsisatsi* (1993) ja *Sätkyukot* (1994). Platinaa levyistä *Hippulat Vinkumaan* (1996). Kultaa levyistä *Zupadibum* (1998) ja *Saa tonttuilla* (2000). • Erikois-Emma 2017.

Tuomo Rannankari, Jenna Bågeberg, Eeva-Leena Pokela tai Mikko Perkoila.

Konsertit keskittyvät johonkin teemaan. Suomi kun viettää synttäreitä -konsertti esittelee Eeva-Leena Pokelan vauhdittamana suomalaista lastenmusiikkia yli sadan vuoden ajalta. Etnointerrail-teemalla kuullaan toistakymmentä eri soitinta, muun muassa avainviulua, säkkipilliä, cajonia ja buzukia. Sankarihommia-konsertti sisältää lauluja eri ammateista.

Satu Sopasen kanssa Loiskis esittää soivia satuja sekä perinteisiä laululeikkejä. **Eija Ahvo** esiintyy yhtyeen Upo-Nalle -konserteissa. ”On hauskaa soittaa eri solistien kanssa.”

Monipuolisuus ulottuu soittimiinkin. ”Tavallisesti käytämme konsertissa enemmän kuin yksi soitin per soittaja. Se tuo vaihtelua äänimailmaan ja on hienoa jos lapset tutustuvat eri soittimiin. Ne kiinnostavat lapsia, varsinkin lyömäsoittimet.”

Pekka Nättinen on soittanut aiemmin useissa kansanmusiikkiyhtyeessä kuten Tuulenkantajissa. Tämä tausta vaikuttaa hiukan ohjelmistoon, hän arvelee. ”Se on vähän sulatusuuni, jossa on maailmanmusiikin ja rytmimusiikin piirteitä.” Yleisölle se sopii: ”Lapsilla on syntymälahjana rytmitaju.”

Marianne Oivo (edessä) on kesään 2018 asti Loiskis-orkesterin vieraileva solisti. Taustalla Pekka Törmänen (vas.), Pekka Nättinen ja Tomi Nurmi.

Vauhti on lisääntynyt

Lastenmusiikki muuttuu, Nättinen sanoo. ”Hektisyys on vähän lisääntynyt. Konsertissa ei voi olla kovin paljon taukoja eikä kovin montaa hidasta kappaletta. Pentti Rasinkangas sanoo, että joskus saattoi soittaa kolmekin hidasta kappaletta, mutta ei enää.”

Lapset siirtyvät yhä aikaisemmin aikuisten musiikin pariin. ”Välillä huolestuttaa, että lapsuuden lopulla on niin kova kiire.”

Lastenmusiikin tila Suomessa on hyvä, sitä on paljon ja se on monimuotoista sekä laadukasta, Nättinen sanoo.

Radion lastenmusiikkiohjelmien lopettaminen oli tosin anteeksiantamaton temppu. ”Nautin niissä siitä, että kuulin sellaisiakin yhtyeitä, joita en ennen tuntenut.”

Pekka Nättinen säveltää ja sanoittaa uusia kappaleita Loiskikselle, kuten muutkin orkesterin jäsenet. ”Tekstissä on oltava jokin juju, jotakin hauskaa tai yllättävää. On kiva laittaa mukaan hauskoja sanakäänteitäkin. Toki myös oikeilla, tärkeillä asioilla on arvonsa.”

Mitä lastenmusiikin esittäjältä vaaditaan? ”On oltava mahdollisimman rehellinen. Ei pidä alentua vaan olla aito. Jos se ei ole kunnossa, ei onnistu, vaan on tylsää esiintyjälle ja yleisölle. Pitää olla läsnä ja oma itsensä.”

Aikuisetkin ovat viihtyneet konserteissamme, Nättinen sanoo. ”Minulle on tärkeää tarjota jokaiselle jotakin.” Musiikin ja soitinten moninaisuus auttaa siinä. ”Se on hyväksi mielenterveydenkin kannalta.”

”Emme me kuuluisia ole, mutta saamme tehdä tätä hommaa, ja se on meille tärkeää.”

Business Finland

INNOVATION

Ministerit lupaavat, että ensi vuonna aloittava Business Finland edistää vahvasti luovia aloja.

Teksti KAURI KAIRA Kuva JAKUB JIRSÁK / DREAMSTIME

Tekes ja Finpro yhdistyvät vuoden 2018 alussa Business Finlandiksi. Uudistus kokoaa saman katon alle nykyiset Finpron ja Tekesin innovaatio- ja rahoituspalvelut, kansainvälistymiseen ja viennin edistämiseen, ulkomaisten investointien houkutteluun sekä matkailun edistämiseen liittyvät palvelut.

Luovien alojen edunvalvontaverkosto Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY seuraa uudistusta aktiivisesti. Sen tavoitteena on, että uudistus tuo lisää vetoapua kotimaisille kulttuuri- ja viihdealoille, kuten esimerkiksi musiikille, tv-sarjoille, elokuvallalle ja kirjallisuudelle.

”Finpron ja Tekesin yhdistymisen kautta syntyvän Business Finlandin tulee tukea täysimittaisesti luovien sisältöalojen tuotekehitystä ja vientiä”, LYHTY kirjoittaa lausunnossaan.

Lyhty odottaa siitä merkittävää toimijaa Music Finlandin, Musiikin edistämissäätiön ja Suomen Elokuvasäätiön kaltaisten toimijoiden rinnalle. ”Business Finlandin tuki-

periaatteet tulee muotoilla sellaisiksi, että ne aidosti edesauttavat tuen saamista luovien sisältöjen tuotekehitykseen ja vientiin.”

Brunilan työryhmän esitys

Professori Anne Brunilan vetämä *Luova talous ja aineettoman arvon luominen kasvun kärrjiksi* -työryhmä teki saman suuntaisen esityksen.

Sen mukaan aineeton arvонуonti – eli henkiseen omaisuuteen perustuva liiketoiminta – nostetaan mukaan hallituksen kasvun kärkihjelmiin ja Suomeen luodaan erityinen ”Creative Business Finland -ekosysteemi palvelu Tekesin biotalous-ekosysteemin mallin mukaisesti”, integroiden se muun muassa Business Finlandin toimintaan.

Brunilan työryhmä pyrki tietoisesti tuottamaan sisältöä Sipilän hallituksen loppukauden toimintasuunnitelmaan. Se onnistui siinä, koska hallitus mainitsee työryhmän toimintasuunnitelmassaan.

Ohjelman mukaan ”hallitus ottaa luovat alat osaksi yrittäjyys- ja työllisyyspaketteja sekä niihin kuuluvia kasvun ja kansainvälis-

tymisen tukimuotoja toteuttaen *Luova talous ja aineettomat arvot* -työryhmän ehdotuksia.”

Tämä linjaus näkyy muun muassa siinä, miten uutta Business Finlandia kehitetään.

Ministerit optimistisia

Elinkeinoministeri Mika Lintilä ja Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho lupaavat, että Business Finlandista tulee merkittävä luovien alojen tukija.

Sampo Terhon mukaan hallitusohjelman puolivälin tarkistuksen päätös luovien alojen vahvistamisesta toteuttaen Brunilan työryhmän ehdotuksia on kaikkia ministereitä sitova ohjenuora.

”Kun yrityspalvelujärjestelmän palvelut ja resurssit kanavoidaan Business Finlandin kautta, Business Finland on opetus- ja kulttuuriministeriön ohella tärkein yksittäinen toimija myös kulttuuriyrittäjyyden edistäjänä”, sanoo ministeri Sampo Terho.

”On selvä, että Business Finlandilla voi ja pitää olla tärkeä rooli luovien alojen vahvistamisessa, koska se on myös keino edistää koko talouden uusiutumista ja kilpailukykyä.”

Vahvasti mukana

Eduskunta käsittelee parhaillaan hallituksen lakiesitystä Business Finlandista.

”Laki ei ota kantaa yksittäisiin ohjelmiin ja hankkeisiin”, sanoo elinkeinoministeri Lintilä. ”Tekesin ja Finpron fuusion yhteydessä on kuitenkin valmisteltu yhteisiä kasvuhjelma-aihoita, joista uusi arvонуonti ja luovat alat olisi yksi. Näin ollen toimiala on kyllä vahvasti mukana myös tulevassa Business Finlandissa.”

”Hallituksen esitys Business Finlandista luo puitteet rahoituskeskukselle, yhtiölle ja niiden muodostamalle Business Finland kokonaisuudelle”, sanoo Terho. ”Lakiesityksessä ei siis määritellä esimerkiksi toimialakohtaisia painopisteitä.”

Tukirakenne ja ohjelmat tärkeitä

Business Finlandin toimialakohtaiset painopisteet jäävät monin osin vielä auki. Ohjelmat, hankkeet ja toimintatavat rakentuvat vasta jatkossa. Luovien alojen kannattaa olla aktiivisia tässä vaiheessa.

Tekes on saanut vuosien mittaan kritiikkiä siitä, että sen tuet ovat taipuneet hitaasti sisältötuotteiden kehittämiseen. Tässä

Tukeeko Tekesin seuraaja kulttuuriyrittäjiä?

painaa todennäköisesti Tekesin historia. Tekes aloitti nimensä mukaisesti teknologian edistämiskeskuksena.

Hyvistä yrityksistä huolimatta luovien alojen edistäminen on istunut sen perinteisiin hankalasti.

Yksi syy voi olla, että teollisessa tuotannossa luova innovointi on helppo erottaa tuotteen teknisestä valmistuksesta. Sen sijaan tv-sarjassa tai säveltämisessä se on vaikeampaa, koska kyse on luovasta prosessista loppuun asti.

Onkin tärkeää, että Business Finlandin tukijärjestelmät tehdään alusta alkaen sellaisiksi, että ne istuvat sataprosenttisesti sisältö- ja tekijänoikeusbusinekseen.

Ekosysteemi eri juttu

Ministerit lupaavat, että Business Finland ottaa vahvan roolin luovien alojen yrittäjyyden tukemisessa.

Brunilan työryhmän ideoima laaja-alainen organisoitu ekosysteemiverkosto jää sen sijaan vielä auki.

Työryhmä esitti, että luodaan Creative Business Finland -ekosysteemi palvelut, joihin ”kootaan tärkeimmät yritys-, kasvu-,

neuvonta-, koulutus- ja kansainvälistymis- palvelut ja sen toiminta integroidaan rahoituspalveluiden järjestämiseen, maakuntien kasvupalveluiden sekä Business Finlandin toimintaan”.

Työryhmän mukaan ”edellämainitut palvelut muodostavat avoimen yhteistyöfoorumin ja verkoston luovien alojen yrityksille ja luovaa osaamista hyödyntäville yrityksille, rahoittajille, toimialajärjestöille sekä yliopistoille ja ammattikorkeakouluille liiketoiminnan ja innovaatioiden kehittämiseksi”.

Onko ekosysteemiä?

”Pidän tärkeänä luovien alojen toiminnan edistämistä”, sanoo Lintilä. ”Näen, että Business Finlandin aloittaessa ensi vuonna on mahdollista etsiä soveltuvia keinoja työryhmän esittämän tahtotilan toteuttamiseen. Tätä työtä tehdään parhaillaan.”

”Brunilan työryhmän esitykset ovat hankalia toteuttaa sellaisenaan, sillä sellaista kuin luovan talouden tai luovien alojen ekosysteemi ei ole olemassa”, elinkeinotoiminnan edistämisestä vastaava ministeri Lintilä pohtii.

”Voidaan kuitenkin puhua luovien alojen yritysten joukosta. Toisaalta luovien alojen yrityksistä on tunnistettavissa erilaisia ryhmiä, joilla on hyviä mahdollisuuksia kansainväliseen kasvuun. Tällaisia ovat muun muassa peliyritykset.”

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti kesäkuussa keskustelutilaisuuden Brunilan työryhmän ehdotuksista. Sen pojalta tehty muistio keräsi yhteen tällä hetkellä käynnissä olevat hankkeet, ohjelmat ja rahoitukset luovien alojen ja luovan osaamisen hyödyntämisen edistämiseksi.

”Näin kertynyttä tietoa on hyödynnetty Business Finlandin ja yhteisten kasvuhjelmien valmistelun yhteydessä”, Lintilä sanoo.

”Kasvuhjelman puitteissa voidaan toteuttaa sellaisia toimia, joita Brunilan työryhmän raportissa esitetään. Ohjelman sisältö ja toteutus tulevat täsmentymään, kun Business Finland aloittaa toimintansa 1.1.2018”, Lintilä toteaa. ●

KUVA: LAURA KOTILA / VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Ministerit Mika Lintilä ja Sampo Terho sanovat, että tuleva Business Finland edistää luovaakin alaa. Toiminnan muodot ja sisältö tarkentuvat vasta jatkossa.

Country iski
kunnolla
parikymppisenä.

MARTTA MAGDALENA VALKEUS

- Syntynyt 1986. • Asuu Helsingissä, kotoisin Soinista. • Laulaja, sellisti, sähkösellisti, kitaristi.
- Musiikillisia esikuvia muun muassa Alison Krauss, Dolly Parton, Tina Guo ja Sol Gabetta.

KUVAT: JANICA LÖNN

Monen musiikin taitaja

Solisti, bändimuusikko,
sellotaiteilija ja country girl.

Teksti JUHANA UNKURI

Martta Magdalena Valkeus oppi kotonaan arvostamaan monenlaista musiikkia. Eri keikoillaan hän soittaa Schumannia sellolla, Rammsteinia sähkösellolla tai laulaa Amerikan countrya stetson päässä.

Pianoa musiikkiopistossa 5-vuotiaasta lähtien soittanut Martta Magdalena Valkeus (s. 1986) löysi sellonsoiton 12-vuotiaana.

”Olin musikaalinen, mutta pianonsoitto ei herättänyt minussa intohimoa, enkä haaveillut muusikon ammatista. Se oli enemmän sellaista soittelua ja suorittamista.”

Sitten Valkeuden äiti kysyi musiikkiopiston rehtorin kannustamana tyttäreltään haluaisiko tämä kokeilla sivusoittimena selloa.

”Ensimmäiset äänet soitettuani oli selvää, että minusta tulee sellisti. Samalla klassinen musiikki sai uuden ulottuvuuden elämässäni. Tunnetta voi verrata sie-lunkumppanin löytämiseen; ensimmäisen kerran tavattuanne tuntuu siltä kuin olisitte aina tunteneet ja tienneet ovat siitä hetkestä lähtien toisiinne sidotut.”

Valkeus alkoi kehittyä sellonsoitossa riivakkaan tahtiin. >>>

>>>

”Oikeastaanhan 12-vuotias on jo vanha aloittamaan jousisoittimen opinnot ammat-timielessä. Onneksi en sitä silloin tajunnut”, Valkeus naurahtaa.

Valkeus on soittanut nuoresta asti selloa esimerkiksi kirkkoissa ja konserttisaleissa. Kesällä 2014 hän valmistui musiikin maiste-riksi ja diplomisellistiksi Sibelius-Akatemiasta.

Roots asuu Soinissa

Valkeuden toinen musiikillinen linja on country/roots. Hän tekee country-keikkoja kitaristi-laulajana ja eri bändien solistina, ohjelmistonaan vanhempi ja uudempi ame-rikancountry.

Magdalena Valkeus Band on puolestaan Americana-yhtye, joka yhdistelee bluesia, rockabillyä, rhythm’n bluesia sekä jazzia. Lisäksi Valkeus esittää kirkkoissa gospelia. Keikkailu tiivistyi opintojen jälkeen.

Valkeus toteaa varttuneensa Suomen Texasissa eli Etelä-Pohjanmaalla, tarkemmin ottaen Soinissa. Erkki-isä keikkaili nuorena hevi­bändin basistina ja myöhemmin blues-kitaristina. Nykyään hän tekee musiikin-opettajan töitä ja soittaa country-gospel-yhtyeessä. Leena-äiti on puolestaan kuva-mataidon opettaja ja valokuvaaja sekä kult-tuurilautakunnan jäsenenä aktiivinen kult-tuuritapahtumien suunnittelija ja järjestäjä.

”Kotonamme kunnioitettiin yhtä lailla taidemusiikkia, rootsia, vanhoja iskelmiä ja metallia. **Beethoven** ja **Stevie Ray Vaughan** nostettiin samalle jalustalle. Saman ennako-luulottoman suhtautumistavan omaksuin itsekin.”

Valkeus asui 15-vuotiaaksi isänsä suvun lähes 300-vuotiaalla maatilalla, jossa on runsaasti kotieläimiä ja ylipäättään kunnan maalaistunnelmaa. Helsingissä asuva Val-keus kertoo rakastavansa kaupunkielämää. Sydän kuuluu kuitenkin maalle.

”Ei ihme, että laulan countryä, olenhan ihan oikea cowgirl. Kotitilaamme voi sanoa varsinaiseksi kulttuurin, musiikin ja kuva-taiteen kehdoksi, missä vanhempani ovat vaalineet intohimoisesti kulttuuriperintöä ja siirtäneet sitä eteenpäin. Meillä on järjestet-ty taideleirejä, näyttelyitä, teatteriesityksiä ja kotikonsertteja.”

Perheen tuttavapiiriin kuuluukin run-saasti muusikoita ja muita taiteilijoita, joi-den kanssa Martta vietti kahden isosiskonsa kanssa aikaa lapsesta lähtien.

”Yli 20 vuoden ajan tilallamme järjes-tetyt Iiroo-jamit ovat muodostuneet pai-kalliseksi nähtävyydeksi. Kerran vuodessa vanhempieni ja nykyään myös minun muu-sikkoystäväni ympäri Suomea kokoontuvat

kotitilallemme ja roots-musiikkiin painot-tuneet jamit jatkuvat aamutunneille. Jos tällaisesta taustasta ei synny juurimusiikkia intohimoisesti rakastavaa lehmityttyä, niin ei kyllä mistään”, sanoo Valkeus ja kehuu van-hemmilta musiikkiuraansa saamaansa tukea.

Valkeus kokee, ettei ole missään niin luovassa tilassa kuin Soinin kotitilalla ja sitä ympäröivässä luonnossa.

”Resonaattorikitara, banjo ja steel soivat Soinin karun kauniissa ja villissä luonnossa ja mielestäni roots-musiikki kuuluu sinne, miten kaukana se ikinä onkaan syntynyt. Eikä kukaan katso sinua Soinissa pitkään, jos vedät bootsit jalkaan ja laitat nahkastet-sonin päähän.”

”Soinissa toimii myös King River Roots -klubi, joka järjestää roots-musiikkikeikkoja. Se on todella hienoa, varsinkin kun Soini on alle 3 000 asukkaan kunta”, kertoo Valkeus ja toteaa, että Soinissa järjestetään aktiivisesti musiikkitoimintaa ja -leirejä.

Countrya Little Martinin kanssa

Valkeus kertoo maanantai-iltojen olleen hänen lapsuudessaan pyhiä hetkiä, jolloin koko perhe kokoontui tupaan takkatulen ääreen kuuntelemaan Radiomafiasta **Esa Kuloniemen** juontamaa bluesmusiikin eri-koisohjelmaa **Ulvovat Sudet**.

Sähkösellolla on rajattomat mahdollisuudet.

”Muutenkin Stevie Ray Vaughan ja **B.B. King** pauhasivat kaiuttimissa kaikki illat isän soittaessa kitarasooloja mukana.”

Valkeuden musiikilliseen kasvualustaan kuuluu myös 1960- ja 1970-lukujen rock, jonka hän löysi 13-vuotiaana vanhempiensa LP-levykeräilyjen kautta.

”Laitoin sattumalta soimaan Led Zeppe-linin *IV*-levyn ja taisin kuunnella sen samalta istumalta kymmenisen kertaa. 60- ja 70-lu-kujen rock on ollut minulle myös sellainen äiti-tytär fiilistelyjuttu. Olemme kuunnelleet yhdessä **Janis Joplinia**, Uriah Heepia ja **Jimi Hendrix**iä. Äiti on kertonut samalla nuoruu-tensa hippivuosista ja minä olen samaistunut. Eikä tuo musiikki koskaan kuole.”

Valkeuden kotona kuunneltiin countrya-kin jonkin verran. Kunnolla tuo genre iski Valkeuteen parikymppisenä.

”Sellonsoiton aloittamisen jälkeen se oli toinen loksahdus urallani. Rakastan kaikkea countryyn liittyvää: pedal steelin soundia, countrymusiikin lauluharmonioita ja sitä, miten kolmen soinnun kappale voi kaikessa yksinkertaisuudessaan ja duurisävyssään va-vahduttaa sydänjuuria myöten kerta toisensa jälkeen. Tunnen countryssa omakseni myös kappaleissa käsiteltävät aiheet, maanläheisyy-den ja arvomaailman.”

Laulamiseen Valkeus on hakenut oppia maailmantähtien levyiltä ja livevideoilta. Kunnan countrykouluun Valkeus kertoo päässeensä kolme vuotta sitten, kun hänet otettiin mukaan Helsingissä countrymusiikin klubia pyörittävään Hilland Playboys -yhtyeeseen. Ensimmäiset kitaratunnit Valkeus oli saanut isältään parikymppisenä; homma alkoi B. B. Kingin lickillä.

Varsinaisesti hän aloitti kitaransoiton 27-vuotiaana saatuaan vanhemmiltaan maisteri-valmistujaislahjaksi Little Martin -kitaran.

”Vain pari kuukautta tuosta aloin soittaa ja laulaa vanhaa countrya lavalla kerran vii-kossa kolmen tunnin ajan, vaikka ensin osain juuri ja juuri tärkeimmät soinnut. Hilland Playboysissa viettämäni pari vuotta oli kor-vaamattoman tärkeää aikaa urani kannalta. Kehityin niin laulajana kuin soittajana mer-kittävästi, samalla countryohjelmiston ja -tyylin tuntemukseni laajeni. Ennen kaikkea opin miten countrya pitää esittää.”

Matkalla Texasiin ja Karibialle

Valkeuden kolmas musiikillinen linja on raskas musiikki, metalli ja rock, joita hän on soittanut parin vuoden ajan sähkösellolla. Hän toteaa sähkösellon sopivan niin baarei-hin kuin show-tyylisille keikoille ja oikeas-taan kaikkeen, mikä ei ole taidemusiikkia tai akustisesti soundillista laadukkuutta vaativaa.

”Ensimmäiset äänet soitettuani oli selvää, että minusta tulee sellisti”, Valkeus muistelee sello-opintojensa alkua.

”Teknisesti sähkösellon soitto ei merkit-ävästi eroa tavallisen sellon soittamisesta, mutta soundimaailmahan on aivan erilainen omine rajoitteineen ja rajattomine mah-dollisuuksineen. Sillä voin tehdä viihdettä viihteenä hyvällä omallatunnolla. Mielestäni sähkösello vertautuu instrumenttina sähkö-kitaraan.”

Valkeus toteaa olevansa solisti, bändi-muusikko, sellotaiteilija ja country girl. Klassisen musiikin hän kokee ennen kaikkea ammatikseen, johon hän suhtautuu ammatti-ylpeydellä ja kunnioituksella.

”Klassiseen liittyy enemmän säännönmu-kaisuutta. Country ja muu on minulle välit-tömämpää ja vapaampaa itsensä ilmaisemista. Tarvitsen näitä molempia puolia. Saan saman hurmioituneen fiiliksen, kun soitan Schu-mannia sellolla, Rammsteinia sähkösellolla tai laulan Amerikan countrya stetson päässä.”

Valkeus sanoo tekevänsä tällä hetkellä urallaan eniten rakastamiaan asioita.

”Sen vuoksi en ole tähän mennessä hake-nut orkestereihin tai muihin sitoviin virkoi-hin vaan kulkenut ihan omia polkujani. Se on vaatinut rohkeutta ja riskinottoja, mutta ollut sen kaiken arvoista.”

Valkeuden suurin unelma on oman mu-siikin julkaiseminen.

”Olen tehnyt äskettäin demoäänityksiä, mutta julkaisijaa ei ole vielä tiedossa. Suomen-kieliset kappaleeni ovat iskelmä-poppia, countrya ja folkvaikutteista murhaballadi-tyy-liä. Lähes kaikessa musiikissani on country-, americana- ja folk-vaikutteita.”

Valkeus kertoo haaveilevansa myös yh-teistyöstä monien ihailemiensa suomalais-artistien kanssa. Yksi haaveista on päästä soittamaan sähköselloa kotimaisten metalli-bändien kanssa. Ensi helmikuussa hän esiintyy Swallow The Sun -yhtyeen kanssa 70 000 Tons Of Metal -Karibianristeilyllä, joka on maailman suurin metalliristeily.

Valkeuden tavoitteena on suuntautua muutenkin entistä enemmän myös ulkomaille. Toistaiseksi hän on esiintynyt esimerkiksi Latviassa ja Algeriassa.

”Joulukuussa soitan klassisen musiikin keikan Meksikossa. Sieltä suuntaan pariksi viikoksi Texasiin kitaran kanssa. Tuo on ollut yksi unelmistani. Tarkoitus on tietysti hur-mata amerikkalaisyleisö.”●

Levyfirmat suuntasivat katseensa Poriin.

Yö-yhtyeen laulaja Olli Lindholm 4. huhtikuuta 1984 Tavastia-klubin edustalla Helsingissä.

KUVA: SARI NIEMI / LEHTIKUVA

JAKE NYMAN on pitkän uran Ylessä tehnyt musiikkitoimittaja. Hänen ohjelmiaan ovat muun muassa Pop eilen – tänään, Ennenkuulumattomat, Kovan päivän ilta, Rockradio, Onnenpäivä, Sokko-treffit, Kersantti Pippuri, Tähtisumua, Nousevan auringon talo sekä sunnuntaisin Yle Radio Suomessa lähetettävä Jake Nymanin Popradio.

KUVA: JYRKI VALKAMA / YLE KUVAPALVELU

KAUAN SOIKOON MUSIIKKI – GRAMEX 50 VUOTTA

4

NELJÄS OSA Jake Nymanin neliosaisesta artikkelisarjasta, jossa hän käy läpi musiikkialan kehitystä 50 viime vuoden ajalta omasta alan harrastajan ja musiikkitoimittajan näkökulmastaan.

Kaipuun kaljakori kilisee

Poimintoja 1980-luvun suomirockista – ja vähän muustakin.

Teksti JAKE NYMAN

Kun The Beatles teki läpimurtonsa vuonna 1963, käytännössä kaikkien englantilaisten levy-yhtiöiden agentit ryntäsivät Liverpooliin tsekkaamaan mitä muuta kaupungilla olisi tarjottavanaan. Ja olihan sillä. Liverpoolissa toimi tiettävästi yli 300 bändiä ja monet niistä, kuten The Swinging Blue Jeans, The Searchers ja Gerry and The Pacemakers saivat levytys sopimuksen pitkälti beatlemanian ansiosta.

1980-luvun keskivaiheilla Suomessa nähtiin hieman samanlainen ilmiö dingomanian myötä täläläisten levyfirmojen suunnatessa katseensa Poriin. Eivätkä ne tehneet sitä turhaan, sillä sieltä löytyi alku kahdelle yli kolmekymmentä vuotta jatkuneelle menestystarinalle.

Laulaja-lauluntekijä **Tero Vaaran** ohjastama Mamba liikkui sujuvasti niin popin, rockin kuin iskelmänsäkin kentällä. Yhtyeen suurimpiin menestyksiin kuului vuonna 1986 ilmestynyt albumi *Lauantai-ilta*, joka laittoi

levykauppojen saranat koetukselle kun noin viisikymmentätuhatta asiakasta halusi ostaa levyä.

Albumin nimikappaleesta tuli varsinaisen kestopätkän, jota yhtye sai soittaa kyllästymiseen asti. Lopulta Tero Vaara ymmärsi kuitenkin olevansa palveluammattissa.

”Tärkeintä ei ole se, miltä musta sattuu kulloinkin tuntumaan, vaan se että kun se keikkajuliste on naulattu sinne sähkötolppaan kaks kuukautta ennen meidän keikkaa ja joku kylmäkö on sen siellä nähnyt ja se haluaa tulla kuuntelemaan Mamban hittejä. Se tekee töitä – ihan oikeaa työtä – ja se tulee perjantai-ilta kotiin ja se käy suihkussa, pesee tukan ja laittaa vähän kivempaa vaatetta päälle ja haajuettä ja muuta. Sitten se lähtee viihtymään, katsomaan Mambaa, ja haluaa et me soitetaan *Lauantai-ilta*. Ei siinä tilanteessa ole mitään väliä sillä miltä musta tuntuu. Se ei oo tärkeää. Se kylmäköhän rahoittaa koko homman, hänelle me tehdään viihdettä. Me ollaan olemassa häntä varten eikä päinvastoin.” (Soundi, 1/2001).

Marraskuun kaipuu

Porista tuli myös Yö, jonka tarttuvan melodisen postpunk-tyyli erosi selkeästi niin Dingtonin pateettisesta teiniromanttisesta linjasta kuin Mamban iskelmänsä kanssa flirttailevista lauluistakin. Yön suurimmaksi hitiksi osoittautui kuitenkin **Jussi Hakulisen** vahvasti emotionaalinen pop-balladi *Joutsenlaulu*, josta M. A. Numminen totesi, että sen voisi milloin tahansa sovittaa perisuomalaiseksi tangoksi.

1980-luvun puolivälissä Jyväskylässä perustettu Miljoonasade levytti kaksitoista albumia, ennen kuin yhtye lopetti toimintansa vuonna 2010. Pitkä ja menestyksellinen ura lähti käyntiin jo ensimmäisellä singlellä *Lapsuuden sankarille*, jolla muisteltiin ensimmäisenä ihmisenä avaruudessa käynytä neuvostokosmonauttia **Juri Gagarinia**.

Vieläkin suurempi hitti tuli melankolisesta laulusta *Marraskuu*. Eikä kaipuun kaljakori ole lakannut kilisemästä vielääkään, sillä **Heikki Salon** laulu kaivetaan suomalaisilla radiokanavilla edelleen takuuvarmasti esiin marraskuisen hämärän koittaessa. >>>

>>>

Niin sanotun kasarirockin ohella suomalaiselle hittitaivaalle nousi myös useita mainstreamista virkistävällä tavalla poikkeita levytyksiä. Tyyllisesti yllättävin menestyskappale oli epäilemättä television suositusta *Velipuolikuun*-ohjelmasta tutuksi tullut **Pirkka-Pekka Peteliuksen** laulama *Muistan sua, Elaine*. Kyseessä oli nimittäin **Alvar Kososen** säveltämä ja **Matti Juran** sanoittama hilpeä ”suomijatsi”, jonka Ramblers-yhtye levytti jo 1930-luvun alkupuolella.

Yllätyshitit Elaine ja Lulu

Pirkka-Pekka Peteliuksen esittämä **Elaine** pysytteli kaksi kuukautta Suomen single-

listan ykkösenä keväällä 1984, kunnes sen pudotti kärjestä niin ikään jatshtavaksi sovitettu kappale. Tarina sai alkunsa Turussa lääkäreiden salakapakan vappujuhlista, jossa esiintyi paikallinen Liikkuvat Lapset -yhtye.

Keikan jälkeen sanoittajana ja säveltäjänä tunnettu lääkäri **Jukka Alihanka** ehdotti yhtyeen karismaattiselle laulusolistille **Tuula Amberlalle** soololevyn tekemistä. Ensimmäisenä julkaistu *Lulu* osallistui vuonna 1984 MTV:n Kevään sävel -kilpailuun, jossa se sai pyöreät nolla pistettä.

Näytti siis vahvasti siltä, ettei laulusta olisi suuren yleisön suosikiksi, mutta kummallista kyllä, siitä tuli nimenomaan sellainen. *Lulu* komeili listamme kärjessä koko

kesän, ja Tuula Amberlan samannimistä esikoisalbumia myytiin yli 50 000 kappaletta.

Lisää yllätyksiä oli luvassa. Syksyllä 1984 Suomen singletilaston ykköseksi nousi 72-vuotias sokea tamperelaislaulajatar **Vera Telenius** kappaleella *Miljoona ruusua*. Teleniuksen itsensä sanoittama versio latvialaisen **Raimonds Paulsin** sävellyksestä *Million roz*, jonka teki tunnetuksi neuvosto-liittolainen supertähti **Alla Pugatšova**. Vera Telenius suhtautui jättimenestykseen vaattomasti sanomalla eräässä haastattelussa, että ”kunhan joku vain taluttaa mikrofonin ääreen, niin kyllähän minä laulan”.

Ja taas on Irwin ihan puhki...

Irwin Goodmanin 1980-luku sujui pitkälti paljon rauhallisemmissa merkeissä kuin edeltäneet vuosikymmenet. Mutta vuonna 1988 tärähti. *Rentun ruusun* kaupallisen potentiaalin huomasi Raha-automaattiyhdistyksessä (RAY) työskennellyt **Liisa Vittaniemi** jo silloin kun kappale oli vain Irwinin albumin nimiraita.

Vittaniemen pyynnöstä Irwinin levy-yhtiö teki *Rentun ruususta* pelkästään jukeboxeihin tarkoitettun singlen, ja kaupallinen singlejulkaisu tapahtui vasta myöhemmin, sitten kun laulusta oli tullut ensin jukebox-hitti.

Yksityisen jukebox-firman omistanut, noin neljäkymmenellä laitteella operoinut **Heikki Holopainen** vahvistaa Irwinin aseman jukeboxien kunkkuna. ”Parhaimmillaan Irwinin levyjen osuus minun jukeboxeissani soitetuista levyistä oli jopa 40 prosenttia. Usein jouduin laittamaan jostain Irwinin isosta hitistä koneisiin uusia kopioita, vanhat kun oli soitettu täysin puhki.”

Voi olla, että kyseessä on urbaani legenda, mutta kerrotaan että jossain päin Etelä-Hämettä sijainneessa keskikaljabaarissa oli aikoinaan hieman erikoinen jukeboxi. Nimittäin, poimipa sen valikosta soitettavaksi minkä tahansa kappaleen, niin aina lähti soimaan *Rentun ruusu*!

Kun baariin poikennut satunnainen kulkija kysyi tiskin takana päivästäältä paikan omistajalta syytä moiseen, hän vastasi: ”Meidän asiakkaat tykkäävät siitä.”

Mitäpä tuohon on lisäämistä.

Leevi and the Leavings -yhtye esiintyi ainoan kerran julkisesti omalla nimellään euroviisukarsinnoissa 29. tammikuuta 1981. Kappaleen Sinisilmä, mansikkasuu lauloi Gösta Sundqvist. Se putosi viisusta jo alkukarsinnoissa. Esityksestä ei ole kuvanauhaa, vain heikko-tasoinen ääninauha ja joitakin valokuvia.

KUVA: PETER JANSSON / LEHTIKUVA

KUVA: MARIA AFRO / LEHTIKUVA

Tuomari Nurmio esiintyy Kaivopuiston ulkoilmakonsertissa Helsingissä 6. heinäkuuta 1985.

Listojen kertomaa

Suomalaisissa jukeboxeissa soitetussa musiikissa oli myös selvästi havaittavia alueellisia eroja. Heikki Holopaisen mukaan ”Porvoosta itäänpäin, Kotkaan ja Kouvolaan mentäessä soitetuimmat levyt olivat enimmäkseen iloisia ja reippaita ralleja. Hämeessä sen sijaan menestyivät parhaiten alakuloiset ja surumieliset levyt. Tämä piti ottaa huomioon automaattien levyvalikoimaa suunniteltaessa.”

RAY:n levyautomaattien soitetuimpien levyjen listat poikkesivat huomattavan paljon levyjen myyntiin perustuneista listoista, sillä kolikon koneeseen pudottaneet kansalaiset suosivat enimmäkseen kotimaista musiikkia.

Karkeasti arvioiden neljästä soitetusta levystä kolme edusti suomalaista tuotantoa. Usein kärkekymmenikkö oli kokonaan kotimaisten laulajien ja yhtyeiden miehittämä,

esimerkkinä vaikkapa lokakuussa 1988 julkaistu lista:

1. Irwin Goodman: *Rentun ruusu*
2. Eppu Normaali: *Baarikärpänen*
3. Leevi & The Leavings: *Teurvo, maanteiden kuningas*
4. Lea Laven: *Kortit kertoo kobtalomme*
5. Irwin Goodman: *Ostokeskus ja krouvi*
6. J. Karjalainen & Mustat Lasit: *Merenmeiton ja minä*
7. Miljoonasade: *Voipallo*
8. Badding Rockers: *Se jokin sinulla on*
9. Leevi & The Leavings: *Sopivasti lihava*
10. Topi Sorsakoski: *Olet rakkain*

Samaan aikaan Suomen myydyimmistä singleistä koostettu lista näytti tällaiselta:

1. Irwin Goodman: *Rentun ruusu*
2. Kim Wilde: *You Came*
3. Sinitta: *I Don't Believe in Miracles*
4. Bananarama: *Love, Truth and Honesty*
5. J. Karjalainen & Mustat lasit: *Hän*
6. U2: *Desire*
7. Pet Shop Boys: *Domino Dancing*
8. Milli Vanilli: *Girl You Know It's True*
9. Bon Jovi: *Bad Medicin*
10. Whitney Houston: *One Moment in Time*

Kumpi lista heijastaa mielestänne paremmin suomalaisten musiikinkuluttajien mieltymyksiä syksyllä 1988? Aivan, sitähän minäkin.

Tuomarille sanat ovat työkaluja

Raskaassa sarjassa painivien Dingon, Eppu Normaalin, **J. Karjalaisen** ja Leevi & The Leavingsin ohella 1980-luvun suomirockin harjalle kipusi muitakin varteenotettavia uusia tulokkaita.

Tuomari Nurmion suurin hitti 1980-luvulla oli sekä myynti- että jukeboxilistojen kärkikymmenikköön kiivennyt *Ramona* (1986), mutta jo kauan ennen sitä Nurmio oli vakiinnuttanut asemansa suomalaisen rockin huipulla muun muassa sellaisilla albumeillaan kuin *Lasten mehubetki* ja *Punainen planeetta*, jotka ovat aikaa sitten kultautuneet suomirockin klassikoiksi.

Varsinkin Nurmion sanoituspuolta ovat myös muut tunnetut kynäkäyttäjät aina arvostaneet. ”Pidän Handea edistyskellisimpänä rocklyyrikkona tässä maassa”, totesi **Hector** jo vuonna 1982 ja kirjailija **Kari Hotakainen** on puolestaan sanonut, että ”Tuomarille sanat ovat työkaluja: hakkuja, vasa-roita, viiloja, santapaperia.”

Tuomari Nurmion esikoisalbumilla *Kobdusta bautaam* soittaneesta Köyhien Ystävät -yhtyeestä sai alkunsa kitaristi **Esa Pulliaisen** johtama Agents. Kun sen laulusolistiksi tuli **Topi Sorsakoski**, alkoi bändin tavaramerkiksi tullut suomalaisen iskelmän, 1960-luvun rautalangan ja popmusiikin sekoitus todella toimia.

Esimerkiksi vuonna 1987 ilmestynyt albumi *Besame Mucho* myi noin 160 000 kappaletta ja se näkyi myös jukeboxilistoilla. Kymmenestä soitetuimmasta kappaleesta saattoi jopa puolet olla Topin ja kumppaneiden levytyksiä.

Omissa radio-ohjelmissani olen lukematomat kerrat joutunut lausumaan aina yhtä harmittavat sanat ”valitettavasti aikamme alkaa olla lopussa”. Myös tälle kolumnisarjalle varattu tila on nyt käytetty, mutta kenties voimme palata asiaan joskus toiste. Tarinat eivät nimittäin lopu kesken, se on varmaa.●

GRAMEXIN OIKEUDENHALTIJA-ASIAKKAIDEN ASIAKASSOPIMUS UUDISTUI

Suomen Muusikkojen Liitto ry:n, Musiikkituottajat - IFPI Finland ry:n ja SOLO ry:n edustajat hyväksyivät Gramexin asiakassopimuksen uudistamisen yksimielisesti Gramexin vuosikokouksessa 30.5.2017. Hyväksytyt muutokset täsmenivät Gramexin asiakkaiden oikeuksia ja tehostavat Gramexin mahdollisuuksia kerätä korvauksia myös Suomen ulkopuolelta asiakkailleen – eli esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille. Asiakassopimuksen uudistus tuli voimaan 15.10.2017. Uudistukset koskevat seuraavia tarkemmin kerrottavia Gramexin asiakkuuteen ja Gramexin valtuuttamiseen liittyviä sopimuskohtia, minkä lisäksi sopimustekstiin on tehty joitakin yksittäisiä teknisiä tarkistuksia.

Äänitteiden käyttöalueet ja niitä koskevat oikeudet (Asiakassopimuksen 1 §)

Gramexin hallinnointiin annettavien käyttöalueiden ja oikeuksien määrittelyt tarkentuivat vastaamaan äänitteiden muuttuneita käyttötapoja sekä Gramex-oikeuksien kansainvälisiä luokituksia ja käyttöalueita. Tarkennetut käyttöalueet ja niihin liittyvät oikeudet ovat seuraavat:

- 1. Radio- ja televisiokäyttö**
 - yleisölle välittäminen
- 2. Edelleenlähettäminen/satelliitti**
 - yleisölle välittäminen
- 3. Taustamusiikki**
 - julkinen esittäminen
- 4. Internet ja tietoverkko, käyttöalueet:**
 - a. simulcasting
 - b. ei-interaktiivinen webcasting
 - c. lähettäjäyhtiöiden Catch Up-palvelut
 - yleisölle välittäminen
 - On Demand -oikeus
- 5. Ääni- ja kuvatalenteet**
 - tallennusoikeus
- 6. Hyvitysmaksu**
 - oikeus hyvitysmaksuihin ja muihin vastaaviin korvauksiin
- 7. Musiikkivideot, käyttöalueet:**
 - a. televisiokäyttö
 - b. taustavideot/julkinen esittäminen
 - c. taustavideopalvelut
 - d. lähettäjäyhtiöiden Catch Up-palvelut
 - yleisölle välittäminen
 - tallennusoikeus
 - On Demand
- 8. Lainausta ja vuokraus**
 - lainaus- ja vuokrausoikeus

Gramexin yhdistyksenkokous päättää jatkossa missä laajuudessa Gramex hallinnoi sille hallintoavaksi annettuja käyttöalueita ja oikeuksia. Kulloinkin voimassa olevasta hallinnointilaajuudesta tiedotetaan Gramexin kotisivuilla.

Asiakas voi halutessaan rajoittaa Gramexin hallinnoinnista pois tiettyjä äänitteiden käyttöalueita tai maita (Asiakassopimuksen 2-4 §:t)

Asiakkaan valtuutus Gramexille on lähtökohtaisesti voimassa kaikissa Gramexin hallinnoimissa edellä kerrotuissa käyttöalueissa ja maantieteellisesti rajoittamattomalla alueella. Asiakas voi kuitenkin halutessaan rajoittaa Gramexin hallinnoinnista pois yksilöityjä käyttöalueita tai yksilöityjä valtioita (rajoitusilmoitus). Nämä rajoitusilmoitukset tulee tehdä Gramexille erillisellä ilmoituksella joko kirjeitse tai jatkossa oikeudenhaltija-asiakkaiden verkkopalvelussa.

Sisäinen valitusmenettely (Asiakassopimuksen 15 §)

Asiakkaalla on jatkossa oikeus saattaa tietyt asiat erityiseen Gramexin sisäiseen valitusmenettelyyn, kun asia koskee Gramexin toimintaa, joka vaikuttaa asiakkaalle tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain mukaisesti kuuluviin oikeuksiin tai etuihin.

Asiakastietojen siirto

(Asiakassopimuksen 17 §)

Asiakas suostuu siihen, että hänen tietojensa saadaan siirtää Suomen ulkopuolelle esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille suoritettavien korvausten keräämiseksi, hallinnoitavaksi ja tilittämiseksi sekä kansainvälisiin, korvausten keräämistä ja tilitystä tukeviin sekä suorittaviin tietojärjestelmiin kuten esimerkiksi IPD-rekisteriin ja VRDB2-järjestelmään.

Asiakassopimuksen muutokset tulevat voimaan automaattisesti

Asiakassopimuksen muutokset ovat voimassa automaattisesti 15.10.2017 lukien eivätkä

KUVA: ERIKKI MIKOLA

ne edellyttää sinulta asiakkaana mitään toimenpiteitä. Mikäli et kuitenkaan halua hyväksyä uutta Asiakassopimusta, tulee sinun irtisanoa se ilmoittamalla irtisanomisesta Gramexille kirjallisesti 31.12.2017 mennessä. Muussa tapauksessa valtuutus Gramexille jatkuu uudistetun Asiakassopimuksen mukaisesti.

Tutustu sopimukseen tarkemmin
www.gramex.fi

GRAMEX RÄTTSSINNEHAVARNAS KUNDAVTAL FÖRNYADES

Finlands Musikerförbund rf:s, Musikproducenterena – IFPI Finland rf:s och SOLO rf:s representanter accepterade förnyandet av Gramex kundavtal enhälligt i Gramex årsmöte 30.5.2017. Förändringarna som accepterades definierar rättigheterna av Gramex kunder och optimerar Gramex möjligheter att samla in ersättningar till sina kunder – för utövande artister och ljudupptagningsproducenter – också utanför Finland. Det förnyade kundavtalet trädde i kraft 15.10.2017 och förnyelserna gäller följande paragrafer angående Gramex kundförhållande och licensiering. Dessutom har det gjorts några enskilda tekniska kontrolleringar i avtalstexten.

Ljudupptagningars användningsområden och rättigheter (Kundavtal 1 §)

Nya användningsområden och rättigheter motsvarar nu bättre förändrade användningar av ljudupptagningar och Gramex-rättigheters internationella kategorier. Användningsområden och rättigheter är följande:

- 1. Användning i radio och television**
 - överföring till allmänheten
- 2. Vidaresänding/satelliter**
 - överföring till allmänheten
- 3. Bakgrundsmusik**
 - offentligt framförande
- 4. Internet och datanät, användningsområden:**
 - a. simulcasting
 - b. icke-interaktiv webcasting
 - c. Radio- och TV-bolagens Catch Up-tjänster
 - överföring till allmänheten
 - On Demand -rätt
- 5. Ljud- och bildupptagningar**
 - rätt till kopiering
- 6. Kompensation för framställning av exemplar av ver för enskiltbruk**
 - rätt till kompensation och andra motsvarande ersättningar
- 7. Musikvideor, användningsområden:**
 - a. användning i television
 - b. bakgrundsvideor/offentligt framförande
 - c. bakgrundsvideotjänster
 - d. Radio- och TV-bolagens Catch Up-tjänster
 - överföring till allmänheten – rätt till kopiering
 - On Demand -rätt
- 8. Utlåning och uthyrning**
 - rätt att låna ut och hyra ut

Gramex föreningsmöte bestämmer i vilken omfattning Gramex förvaltar de användningsområden och rättigheter som lämnats till Gramex för förvaltning. Gramex informerar på sin webbplats om vad förvaltningen vid varje enskild tidpunkt omfattar.

Kunden kan begränsa fullmakten

(Kundavtal 2-4 §)

Utgångspunkten är att fullmakten gäller samtliga de användningsområden som förvaltas av Gramex. Kunden kan dock, om han eller hon så önskar, begränsa fullmakten så att användningsområden undantas från att förvaltas av Gramex (begränsningsanmälan). Andra utgångspunkten är att fullmakten inte är geografiskt begränsad till något bestämt område. Kunden kan dock, om han eller hon så önskar, begränsa fullmakten så att i anmälan individualiserade stater undantas från att förvaltas av Gramex (begränsningsanmälan). En ovan nämnd anmälan om begränsning av fullmakt ska göras genom ett särskilt meddelande till Gramex per brev eller i framtiden i den webbtjänst som Gramex tillhandahåller kunder som är rättsinnehavare.

Internt klagomålsförfarande

(Kundavtal 15 §)

Kunden har dessutom en särskild rätt att föra ärendet till handläggning i ett sådant klagomålsförfarande om vilket bestäms i Gramex stadgar, om det är frågan om ett förfarande, en försummelse eller ett beslut av Gramex som har inverkan på de rättigheter som Kunden har enligt lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

Kunddataöverföring

(Kundavtal 17 §)

Kunden samtycker till att hans eller hennes uppgifter kan överföras utomlands för uppbörd, förvaltning och redovisning av ersättningar som betalas till utövande konstnärer och producenter av ljudupptagningar samt även överföras till internationella data-system med hjälp av vilka eller genom vilka

ersättningar bärs upp och redovisas, såsom till exempel IPD-registret och VRDB2-systemet.

Förändringarna i kundavtalet träder i kraft automatiskt

Förändringarna i kundavtalet träder i kraft automatiskt från och med 15.10.2017 och förutsätter inga åtgärder från Gramex kunder. Ifall du inte vill acceptera det nya Kundavtalet bör du säga upp avtalet genom att informera om det skriftligt till Gramex senast 31.12.2017. I annat fall fortsätter fullmakten till Gramex enligt det förnyade Kundavtalet.

Bekanta dig med kundavtal
www.gramex.fi

KUVA: ERIKKI MIKOLA

Lauluja olemassaolon merkityksestä

LAULAJA, SELLISTI ja säveltäjä **Anni Elif Egecioglu** on monitoiminen musiikin ammattilainen, jolta ilmestyi heinäkuussa albumi *Edith*. Hän on levyn säveltäjä, laulaja ja yksi soittajista. Tekstit ovat **Edith Södergranin** (1892–1923) ja **Karin Boyen** (1900–1941) runoja.

Miksi Södergran ja Boye? ”He ovat vahvoja runoilijoita, jotka kirjoittivat paljon kuolemasta. Vuonna 2015 monta ystävääni kuoli ja erityisesti lapsuudenystäväni itsemurha vei paljon aikaa käsitellä ja hyväksyä.”

”Södergranin ja Boyen runojen lukeminen auttoi minua surutyössäni. Rupesin pikku hiljaa kirjoittamaan musiikkia runojen pohjalta.

Poimin erityisesti tekstejä olemassaolon merkityksestä ja nyt jälkeenpäin katsottuna tuntuu merkitykselliseltä, että tällä albumilla olen voinut tuoda nämä vanhat runot nykypäivään.”

Levy äänitettiin livenä samassa huoneessa kvartetin kanssa. Tämä antoi levyille tietynlaisen yhteis-soundin, luonteen ja läsnäolon tunteen.

Egecioglu (s. 1986) on syntynyt Göteborgissa ja valmistui siellä sellistiksi Högskolan för scen och musikista. Musiikkiopintoja edelsivät musiikkiluokat 11-vuotiaasta asti. Helsinkiin hän muutti vajaa kymmenen vuotta sitten.

Vuonna 2008 Egecioglu perusti **Pauli Lyytisen** kanssa kokeellisen Elifantreen, jossa hän soittaa syntetisaattoreita ja laulaa. Seuraavana vuonna se voitti Young Nordic Jazz Cometsin Suomen osakilpailun. Voitto toi keikkoja eri maissa ja avasi Egecioglulle oven suomalaiseen musiikkimaailmaan.

Ensi maaliskuussa ilmestyy Elifantreen neljäs levy. Albumin sävellysprosessi alkoi vuosi sitten Pariisissa. ”Saimme siihen työskentelyapurahan Musiikin edistämissäätiöltä.” Se mahdollistaa keskittymisen ja pienen hengähdystauon.

Toinen Egecioglun yhtye on kolmen naisen Frank Frank Frank. Sen musiikin hän määrittelee olevan ”pop med en twist”. Yhtyeessä kaikki laulavat, ja sitä leimaa stemmalaulu sekä improvisaatio.

Norjalais-sveitsiläis-ruotsalais-suomalainen Augur Ensemble on improvisoiva jazzkamarimusiikki-yhtye, jossa Egecioglu soittaa pääosin selloa.

”On inspiroivaa työskennellä eri musiikin lajeissa, yhtyeissä ja soittimilla.”

”On inspiroivaa työskennellä eri musiikin lajeissa, yhtyeissä ja soittimilla”, Anni Elif Egecioglu sanoo.

KUVA: VANESSA RIKI

KUVA: MINNA AUJINEN

”Kun nuotteja on saatavilla, musiikkia esitetään”, Pekka Sipilä sanoo.

Nuotit tuovat esityksiä

MEILLÄ EI OLE mitään kvootteja tai genererajoja, sanoo Musiikin edistämissäätiön julkaisutuen toimikunnan puheenjohtaja **Pekka Sipilä**. Kaikki hakemukset käsitellään yhtäläisin perustein, hakemus hakemukselta.

Julkaisutukea myönnetään suomalaisen musiikin julkaisemiseen painettuina nuotteina sekä laulukirjoihin.

”Tuki menee tuotantokustannuksiin, nuotinkirjoituskuluihin sekä painatukseen. Mainontaan ei tukea anneta.” Tuen saa pääsääntöisesti kustantaja.

Tuki painottuu ammattimaiseen toimintaan. ”Tuen saajalla on oltava sopimus jakelusta vaikiintuneen jakelijan kanssa.”

Vain kotimainen musiikki saa tukea. ”Kustantaja voi olla ulkomaalainenkin, mikäli säveltäjä on suomalainen.”

Tuen tarkoitus on, että musiikkia esitetään. ”Vaativan taidemusiikin nuottien julkaiseminen ei ole koskaan kannattavaa. Kun nuotteja on saatavilla, musiikkia esitetään.”

Laulukirjojakin voidaan tukea. ”Sisällön pitää olla sellaista, jota ei ole aikaisemmin nuotteina julkaistu.”

Tänä vuonna pienen myönnetty tuki on 250 euroa ja suurin 7 110 euroa. Julkaisutukea jaetaan tänä vuonna 60 000 euroa. ●

Heikki Jokinen

MUSIIKIN EDISTÄMISSÄÄTIÖ MES:N TUKIPÄÄTÖKSIÄ 1.8.–31.10.2017

Elävän musiikin tuki
237 000 euroa, saajia 135

Äänitetuotantotuki
33 500 euroa, saajia 46

AV-tuotantotuki
58 200 euroa, saajia 41

Markkinointi- ja vientituki
27 300 euroa, saajia 21

Tunnustuspalkinto
2 000 euroa, myönnetty 1

Työskentelytuki
160 500 euroa, saajia 94

Saajia yhteensä
338 kappaletta, 518 550 euroa

Tietoa hakuajoista ja ohjeet:
www.musiikinedistamissaatio.fi

. AH82

HUOM!

**SELAA SUOMEN
LISÄKSI MYÖS
VIRON JA RUOTSIN
KEIKKOJA.**

SUOMEN SUOSITUIN KEIKKAHAKU METELI

METELI.NET

facebook.com/meteli.net

twitter.com/meteli

instagram.com/metelinet

pop media